ხუთშაბათი 1919 წ. აპრილის 13 № 74
ფელიეტონი მეხუთე

F 262 N 13029.

ხუთშაბათი 1919 წ. აპრილის 3 № 7
ფასი თბილისში პროვინციაში და რკ. გზის საფოსტო

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველო

რედაქცია

საგაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს **ავტორის ვინაობა** და მისამართი. უპირობოთ გამოგზავნილი მასალა უფასოთ ითვლება. **დაუბეჭდავი** საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია ღიაა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება ამავე დროს.

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5, ქართული ქარვასლა. ფოსტის ადრესი: თბილისი, ფოსტის ყუთი № 76. ტელეგ. ადრესი: თბილისი, „საქართველო"

კონტორა

„საქართველოზე" ხელის მოწერა მიიღება მხოლოდ სამი თვით და ეღირება—50 მ. თვეში (მხოლოდ ქალაქში) 20 მანეთი. ცალკე № 1 მან. **განცხადების ფასი** სტრიქონი პეტიტისა პირველ გვერდზე 1 მ. 50 კ. უკანასკნელზე—1 მ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. **ხამგლოვიარო** განცხადება თითოჯერ 25 მანეთი. მისამართის გამოცვლა ღირს 3 მან. ფული და წერილები, რაც კონტორას შეეხება, უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. საჩქარო განცხადებანი უნდა მოტანილ იქნას არა უგვიანეს $1^1/_2$ საათისა კონტორაში. კონტორა ღიაა დილის 10 საათიდან 3 საათამდე.

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15--73

რესტორანი პარიზი **რესტორანი**

ქართულ კლუბის ქვეშ (სასახლის ქუჩა)

სრულიად ახლა გადაკეთებული

ცალკე მოწყობილ დარგაზებით

გაიხსნა 14 მარტიდან

მზადდება ყოველ დღე საგანგებო: საუზმე, სადილი, ვახშამი **აზიზ ქერძებით.**

საუცხოვო საუმელები საქართველოს ყველა კუთხისა და ევროპიული

საგანგებო ყავა-ხანა

✦✦✦ ფასები ზომიერია ✦✦✦

საამხანაგო, საზეიმო სადილ-ვახშმები ფას-დაკლებით.

(მსახურთ პროცენტები მოსპობილია)

სახმელები ყველა კუთხისა, ფირმისა და მარკისა.

25—32—14 პატივისცემით: ხ. გიგიბერია და ვარ. გვათუა.

ლეკურის კურსები

მსახიობ

ელო ანდრონიკაშვილისა

1 ლი აპრილიდან გაიხსნება ლეკურის კურსები მე-7-დე გიმნაზიის შენობაში (ყოფილი კადეტის კორპუსი) მისავალი ევანგულოვის ქუჩიდან სახელმწიფო თეატრის პირდაპირ. პირველი კარები.

ჩაწერა შეიძლება ხალამოობით 6-დან 7 საათ.

25—39—8

თბილისის სასოფლო სამეურნეო საურთიერთო ნდობის საზოგადოების ჩვეულებრივი

ფლიერი კრება

დანიშნულია 13 აპრილს დილის 11 საათზე, ნაცვლად 27 მარტს დანიშნულ **კრებისა,** რომელიც არ შესდგა წევრთა საკმაო რიცხვის დაუსწრებლობის გამო.

გასახილველი საგნები:

1) საბჭოს მოხსენება, 2) სარევიზიო კომისიის მოხსენება, 3) 1919 წლისათვის ხარჯთ-აღრიცხვის განხილვა და დამტკიცება და 4) არჩევა: გამგეობის წევრის მორიგეობით გასულ გ. თ. ყიფშიძის სამაგიეროდ, არჩეულ საბჭოს წევრისა მორიგეობით გასულ გ. ლასხიშვილის მაგიერ, სარევიზიო კომისიისა და მათის კანდიდატებისა.

ამ კრებაზე რამდენი წევრიც უნდა დაესწროს, კანონიერი იქნება.

3—41—3

ქართული აქციონერულ საზოგადოების „ოქროს ვერძი"-ს **გამგეობა ამით აცხადებს,**

რომ კვირას ამა წლის 4 მაისს, დილის 11 საათზე, **გამგეობის დარბაზში** (ქ. ფოთი, ლიალინის და მეხეილის ქუჩების კუთხე, ციციშვილების სახლი)

დანიშნულია საზოგადოების აქციონერების წლიური კრება, რომელზედაც გაირჩევა შემდეგი კითხვები:

1) წესდების § § 4, 6, 8, 12, 17, 26, 32, 41 და 57 შეცვლა.
2) განხილვა წლიური ანგარიშისა და დივიდენდის განაწილება.
3) გამგეობის ორი წევრის არჩევა.

ამასთანავე გამგეობა აცხადებს, რომ თუ რაიმე მიზეზით დანიშნულ დღეს, 4 მაისს, კრება არ შესდგა, იმ შემთხვევაში კრება უნდა ითვლებოდეს მოწვეულათ იმავე დროზე და ალაგას მეორეთ, **კვირას 18 იმავე მაისს.**—

(2—2266 1)

ქართული კლუბი

კვირას, აპრილის 6-ს, დილ. 11 საათ. დანიშნულია კლუბის დარბაზში

კლუბის წევრთა

ფლიური კრება

კრების საგანია:

1. განხილვა და დამტკიცება 1918 წლ. ანგარიშისა და 1919 წლ. ხარჯთ-აღრიცხვისა. 2. მიმდინარე საკითხები. 3. არჩევნები: მამასახლისთა და მათ კანდიდატთა, სარევიზიო კომისიის წევრთა და მათ კანდიდატთა, კლუბის წევრთა და მუდმივ მოსარულეთა. კრება კანონიერად ჩაითვლება კლუბის წევრების § 25 ძალით, რამდენი წევრიც უნდა დაესწროს.

2 - 44—1

სახალხო სიმღერა - გალობის

კურსები

მიხეილ კვესაძისა

ფორონცოვის ახლო, მუშათა კლუბის პროფესიონალურ კაბინეტების ბინაზე. (ყოფილი „ბი-მონდი").

სამშაბათობით და არასკეობით საღამოს 5-ნახ.—8 საათ.

2—2258—2

მედიცინის დოქტორი

ა. გ. მაჭავარიანი

ქირურგიულ ავადმყოფთათვის. იღებს საღამოს 5—7 საათ. მიხეილის ქ. სახლი ოდამოვისა № 111, (მე-2 ფლიგელი, ეზოში) საველე ტელეფონი № 43.

60—2171—17

სახელმწიფო თეატრი

საოპერო დასი ს. ი. ევლახიშვილისა

დღეს, 3 მარტს, წარმოდგენილი იქნება

ბოკაჩჩიო

4 აპრილს „აბესალომ და ეთერი".

გათიშვის მხარე

საქართველოს საზოგადოებრივი აზრი დიდის კმაყოფილებით შეხვდა ბათომის მხარეში ინგლისის შემოსვლას. ყველა დარწმუნებული იყო რომ, ოსმალთა ძალმომრეობის ნაცვლად, ამ მხარეში ინგლისის ზედამხედველობის დამყარება თან ნეიტრალურ სამართლიანობის ატმოსფერას შემოიტანდა; ყველა დარწმუნებული იყო, რომ შეიქმნებოდა საერთო ცხოვრების ნორმალური პირობები ტ მთელი ამ მხარის ხალხი თავისუფალი ნებისყოფის მომხმარებელი გახდებოდა, და ბათომის მხარის პრობლემა თავის ბუნებრივ და სამართლიან გადაჭრას ეღირსებოდა.

ინგლისის შემოსვლა ბათომის მხარეში ყველასგან მიჩნეული იყო, როგორც წინასწარი გარანტია უფლებისა და თავისუფალი ნებისყოფის საბოლოო გამარჯვებისა. ამასთანავე სრულიად ბუნებრივად იყო ნაგულვები, რომ ინგლისის წარმომადგენლობა თავის მოქმედებაში, გზა და გზა, შეცდომებსაც ვერ ასცდებოდა, ადგილობრივი სინამდვილის განსაკუთრებული უცხოობისა და ეგზოტიურობის გამო. ხოლო ჩვენთვის ეს საშიში ვერ იქნებოდა, ვინაიდან ინგლისის წარმომადგენლობის მართველი ნებისყოფა ქართველი საზოგადოების აზროვნებაში ამოჭრილია, როგორც მიუდგომელი სამართლის აღმსრულებელი ძალა. დღემდე, ეს ორივე წინასწარი გულვება გამართლდა, ისიც რომ ინგლისის წარმომადგენლობა სამართლიანობის მიღწევას ეძიებს და ისიც, რომ მას გზა და გზა შეცდომები მოსდის. რა თქმა უნდა, ჩვენ უაღრესად დაინტერესებული ვართ, რომ ეს შეცდომები რაც შეიძლება ნაკლები და სუბუქი იყოს, რათა ბათომის პრობლემა რაც შეიძლება უმტკივნეულოთ და სამართლიანად გადაიჭრას.

რადგან ინგლისი სამეგობროთ არის მოსული და არა სამტროთ, თავისუფალი ქართული საზოგადოებრივი აზრი უნდა შველოდეს მას ამ უცხო სინამდვილის გამოცნობაში იმას გარდა და იმაზე ზედმეტად, რის გაგებაც ამ მხრივ საქართველოს ოფიციალურ მთავრობას ეკალება. რადგან აპრიორულად, (რაიც დღემდე ცხოვრების ფაკტებმა გაამართლეს) ინგლისი მხოლოდ მიუდგომელ არბიტრისა და მოსამართლის როლში გვყავს წარმოდგენილი კერძოდ ამ ბათომის მხარეში, ამიტომაც მთელი ის უმართებულო მოქმედება და წესწყობილება, რომელიც ბათომსა და ბათომის მხარეშია, ჩვენი საგარეო პოლიტიკის დეფეკტად მიგვაჩნია. თუ ასე არ არის, მთავრობა ვალდებული იყო ქვეყნისთვის სინამდვილე ეცნობებინა.

არსად მთელს ამიერ-კავკასიაში არც ძველი რუსეთისა და არც ახალი რუსეთის ბატონობა აღარ არის. გამონაკლისს მარტო ბათომის მხარე შეადგენს. ოსმალობის დროს აქ ოსმალური ხელმწიფების ბატონობა იყო; ოსმალთა წასვლის შემდეგ დამყარდა წმინდა დენიკინის რუსეთის ბატონობა და ძალა-უფლება. ბათომის მხარე—რომ საქართველოა, ამ მხარის მცხოვრებნი რომ ქართველები არიან, რომ მათი სახმარი ენა მშობლიური ქართული ენაა, ამის უარყოფა ვერავის შეუძლიან. ხოლო ყოველგვარი ორგანო და დაწესებულება, ბათომის ოლქის უზენაეს ორგანოდან დაწყებული—ვიდრე უკანასკნელ ჩაფრამდე, ყველა ფერი და ყოველივე ამ ცხადი სიმნამდვილის უარყოფასა და მის გადატეხვაზეა დამყარებული. ოლქის მართველი საბჭო, წმინდა რუსული საბჭოა, რომელშიც ერთი ქრისტიანი ქართველია შეყვანილი და ორიოდე მაჰმადიანი ქართველი. ბატონი მასლოვი, ამ საბჭოს თავმჯდომარე, ბათომის ოლქის ნამდვილი სატრაპია.

ქალაქის საბჭოში. რომელიც ზევიდან, ბ-ნ მასლოვის სარდლობით შესდგა, ვითომდა ეროვნული პრინციპის მიხედვით, შეყვანილია 19 რუსი, 13 სომეხი, 7 ბერძენი, მაშინ, როდესაც თითეული მათგანის რიცხვი ნორმალურ ქალაქის საბჭოში ორ სამს არ აღემატებოდა. ქალაქის თავად რუსის პოლკოვნიკია, ვინმე გალიცინი. რუსის ქალაქისთაობა ბათომისთვის მეტად უცხოა. ბათომის ოლქის სასამართლო წმინდა რუსულია, ძველი რუსული. ადმინისტრაცია ძველებურია. ძველი საბოქაულოები და ძველი ბოქაულებია აღდგენილი. ართვინის ოლქში ხალხი აუჯანყდა დანიშნულ რუსის ბოქაულს და იქიდან წამოსვლა აიძულა. ზედი-ზედ ორი-სამი გიმნაზია გაიხსნა, ყველა ძველი რუსული ტიპისა. საქმის ყოველგვარი წარმოება რუსულად ხდება. ბათომი ღიაა რუსთა ელემენტისთვის; გემი ისე არ მოვა რუსეთიდან, რომ ორას-სამასი რუსი არ ჩამოიყვანოს, ვინ ყოფილი სამხედრო პირი, ვინ მოხელე და ვინ თავისუფალი პროფესიისა. ამიერ კავკასიის სხვა ცენტრებიდან რუსობა ბათომისკენ მიეშურება. ბათომში დგას ბიჩერახოვის რაზმი თავის 1500 კაცით.

ერთის სიტყვით ქ. ბათომი და მთელი ბათომის ოლქი წარმოადგენს რუსეთის ტიპიურ ოლქს წინა რევოლუციის დროისას. შეუყენებელის ტემპით წარმოებს ბათომში რუსობის თავმოყრა; ყოველივე ადგილობრივის, ყოველივე ეროვნულის დევნა-უარყოფასთან ერთად ბათომის მხარეში რუსეთის გაბატონების იდეოლოგია თითქოს სანქციონირებას პოულობსო. ძველი რუსული რეჟიმი მკვიდრდება.

ეს ხდება სამართლიანობისა, სინამდვილისა და ბუნებრივ ვითარების წინააღმდეგ და მათი გადაქელვით.

ქართველი საზოგადოებრივი აზრი იმყოფება ორ მოწინააღმდეგე ვითარების შორის. თუ ერთის მხრით ბათომის მხარეში ინგლისის შემოსვლას—ისე უყურებდა და უყურებს, როგორც იმის საწინდარს, რომ ეს მხარე თანდათან ნორმალურ კალაპოტში ჩადგებოდა და მისი თავისუფალი ნებისყოფა პრობლემების სამართლიანი გადამჭრელი იქნებოდა, მეორის მხრით იგი ხედავს, რომ ბათომის მხარეში შექმნილი და წარმოებული სინამდვილე სრული უარყოფაა ყოველგვარი სამართლიანობისა და ბუნებრივი ვითარებისა; რომ ხალხის ნებისყოფა დაუკითხველია, უარყოფილი და ძალდატანებული და რომ ესეთი ვითარება იმ წინასწარ პირობად ვერ იქნება, რომელმაც უნდა შეასრულოს და მოიტანოს ბათომის მხრის პრობლემის მართებული გადაჭრა. ქართველი საზოგადოება აზრთა და განცდათა ორპოფობაშია. იგი სდგას, ბათომის საკითხის შესახებ თავის იდეოლოგიურ პროგნოზისა და შექმნილი სინამდვილის წინააღმდეგობის წინაშე. საქართველოს მთავრობა ვალდებულია გამოარკვიოს, თუ სად არის შეცდომა. ცხადჰყოს და გამოაშკარავოს ბათომის ოლქში მომქმედი პოლიტიკის მიდრეკილება, რომ საზოგადოება ამ ორპოფულ მდგომარეობიდან გამოვიდეს და ნამდვილი და სწორი გეზი აიღოს. ბათომის მხარის სასიცოცხლო მნიშვნელობა მთელი საქართველოსთვის გვავალებს მთავრობას გადაუდებლად მოვსთხოვოთ ამ საკითხზე სრული სინათლის მოფენა.

ქართველი ერი და ს[illegible] ქართველოს რკ. გზა

საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადებამ განსაზღვრული მოქმედების გზა გვიჩვენა, გზა, რომელიც სავალდებულო უნდა იყვეს ყველასათვის, მიუხედავად ამა თუ იმ პოლიტიკური მიმართულებისა. ასი წლის მონობის განმავლობაში ქართველი ერი იყო მხოლოდ მასალა სახელმწიფოსთვის, მასალა ხშირად ურჩი და ამიტომ საჭირო იყო კარგად დანაყვა, გასრესა და ისე მონელება. თავისუფლების მოპოვებით კი ხალხი, ერი თავის თავის პატრონი გახდა და სხვა და სხვა სახელმწიფოებრივ დაწესებულებათა სასაზრდოვო მასალა კი აღარ უნდა იყოს, არამედ პირიქით ეს დაწესებულებანი უნდა ემსახურებოდენ მას, უნდა აკმაყოფილებდენ მის მრავალმხრივ მოთხოვნილებათ.

სწორედ ამ მოსაზრების ძალით, რომელიც უაღრესად სამართლიანი და დემოკრატიულია, საქართველომ თავისი სახელმწიფოებრივ შემოქმედებას შეუდგა ნაციონალიზაციის განხორციელებით. ამ მუშაობაში მთელი ქართველი ერი გაერთიანებული იყო და დღესაც უნდა იყოს. სამწუხაროდ დროთა მსვლელობაში ჩვენი პოლიტიკური მდგომარეობა გართულდა. ორგულნი და მტერნი შიგნით და გარეგან უთვალავი გამოგვიჩნდა. ბ[illegible]რამდენად სიძნელენი იზრდებოდა, იმდენად ჩვენი შემოქმედებითი მუშაობაც უნდა გაძლიერებულიყო. სწორედ ამას ვერ ვხედავთ ბევრ დარგში. ზოგან გვეტყობა მოდუნება, შესუსტება და თითქო დაბრკოლებათა ზრდასთან ერთად ჩვენი ძალაც კლებულობს და სუსტდება.

ამ დღეებში გაზეთებმა გვამცნეს ერთი მეტად სამწუხარო ამბავი. ბ-ნ ხომერიკს თავისი მოქმედება მისთვის ახალ სამინისტროში იმით დაუწყია, რომ ქართული ენა ხელახლა გაუძღვებია ხმარებიდან. ფიქრობ და ვერ მიმხვდარხარ, თუ როგორ მოხდა ასეთი დიდი და სამწუხარო ამბავი ასე ჩუმად და მოურიდებლად. მართალია რუსთა ბატონობის დროს ქართველს უფრო ხშირად სახელმწ. სამსახურის კარი დახშული ჰქონდა და არ შეგვეძლო გვეევარჯიშა. მაგრამ არც ერთ დარგში ამდენი ქართველი არ მსახურებდა, როგორც რკინის გზაში. შედარებითი სიფხიზლის და სხვა ბევრ ღირსების წყალობით ქართველებმა აქ მოიპოვეს ღირსეული და საპატიო ადგილი. ჩვენ იმედი გვქონდა, რომ ყველაზე უფრო კარგად სწორედ ამ დარგს ვაწარმოებდით. არეულობათა და უწესოებათა ხანას თუ ჩვენმა რკინის გზამ შედარებით უვნებლად თავი დაახწია, სწორედ ქართველ მოსამსახურეთა თავდადებას უნდა ეუმადლოდეთ. რა მოხდა დღეს ისეთი, რომ ერთი კალმის გასმით ახალმა მინისტრმა მოსპო ამდენი ხნის ნამუშევარი? და არამც თუ ეს ნამუშევარი დამალა, არამედ მომავალის გზაც გადაგვიკრა? შემცდარი ვიქნებით ამის მიზეზი ვეძიოთ თვით საქმის საჭიროებაში. თუ მიზეზად მოიყვანენ იმ გარემოებას, რომ ჩვენ რკინის გზაზე ზოგი უცხოელები მსახურებენ, ეს საკმარისი საბუთი არ არის. რასაკვირველია, ჩვენ არ მოვისურვებთ ხელი ვკრათ სასარგებლო პირთ, მაგრამ ჩვენ არ შეგვიძლია ჩვენი მომავალი მათ შევსწიროთ. პირიქით, თუ ამ პირთ გულწრფელად სურთ ჩვენში დარჩენ და იმუშაონ, ისინი ჩვენს ენასაც შეითვისებენ. აქ სხვა და სხვა კომპრომისია შესაძლებელი, მაგრამ ბ-ნ მინისტრს არ აქვს არავითარი უფლება რაოდენიმე კაცის გულისთვის წყალში ჩაგდოს ამდენი ნაშრომი და მასთან ერთად ქართველი ერის იმედიც. ჩვენ იმედი გვაქვს, რომ მთავრობა ყურადღებას მიაქცევს გზათა მინისტრის დაუფიქრებელ და უსაზღვროდ მავნე განკარგულებას. იმედი გვაქვს, რომ ქართველი ერი ერთხელ არჩეულ აღორძინების გზას ასე ადვილად არ გადაუხვევს და თავის ინტერესებს არავის არ გააქელვინებს.

პეტრე სურგულაძე.

პრესსა

დამფუძნებელ კრების გახსნის აღსანიშნავათ ფედერალისტებმა მოითხოვეს პოლიტიკური [illegible] შევიკებისთვის. ფედ[illegible] მკითხე მოსარჩლეობა უ[illegible] გაანათეს თვითონ ბოლშევიკ[illegible] სულ გაზეთ „სოციალ-დემოკრ[illegible] დაბეჭდილ წერილით, სადაც ფ[illegible] რალისტების მაქსიმალიზმი სათანადოთ არის დაფასებული. ამავე საკითხს ეხება „ერთობა" და სწერს, რომ ბოლშევიკების ამნისტია შეუძლებელია, მათი განთავისუფლება უდრის სამოქალაქო ომის დაწყებას. თუ ლენინი ურიგდებოდა მოწინააღმდეგე პარტიებს, მხოლოდ იმის შემდეგ, როცა ისინი იწამებდენ მასთან თანამშრომლობას, ქართველ ბოლშევიკებს კი ამის სურვილი ჯერ არ განუცხადებიათ. წერილი შემდეგი სტრიქონებით თავდება:

ს.-ფედერალისტები როცა ამნისტიას მოითხოვდენენ, იმით ასაბუთებდნენ, რომ ეს პოლიტიკოსები ახლა ჩვენი რესპუბლიკის ერთგულნი გახდნენ და თავის ცოდვებს ინანიებენო.

ჩვენ უნდა ვაღვიაროთ, რომ ასეთი მონანიება არ მოგვისმენია. ჩვენთვის არც მონანიების მოსმენაა საჭირო. ვინც იდეურად განშორდა ძველ გზას კომუნისტთა სამოქალაქო ომისას, იგი მართლაც შეიძლება განთავისუფლდეს, თუ სხვა სისხლის დანაშაული არ მიუძღვის. ვინც იდეურად მეტსა კომუნისტობს, იგი განთავისუფლდება, სამოქალაქო ომის ნაცვლად დემოკრატიის მეფლიანობის იდეას მიიღებს, ესე იგი პოლიტიკურ სფეროში გამონახავს ისეთს ენას, რომელიც გვაერთებს ჩვენ მთელი ქვეყნის დემოკრატიასთან.

რომანტიზმის დრო წავიდა. გრძნობათა თამაშით სახელმწიფო არ აშენდება. პოლიტიკურ ნაბიჯს ჩვენ პოლიტიკური არშინით ვზომავთ. არვის მოსყიდვას გულკეთილობით არ ვეფიქრობთ. არც შეიძლება ასეთი მოსყიდვა პოლიტიკური მოწინააღმდეგის. მხოლოდ ინტერესის და გზის ერთიანობას შეუძლია მორიგება, ხოლო მორიგებას შეიძლება მოჰყვეს ომის მეთოდების მოხსნა და მაშასადამე ციხიდანაც განთავისუფლება.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

უკანასკნელი ცნობები

მოკავშირეთა საოკუპაციო ჯარებმა ცეგედენის კენ დაიხიეს.

ვილსონის და ლ. ჯორჯის გადაწყვეტილებით, შეუძლებელია იანკინგი პოლონეთს გადასცენ და საფრანგეთს გერმანიის რომელიმე ტერიტორია გარდა ელზას-ლორენისა. ამ საკითხის გარშემო მოსალოდნელია დიდი განხეთქილება.

ჰუნგრეთის სოც.-დემ. და კომუნისტური პარტიები გაერთიანდენ.

ბრაილოვისა ადესისა და ბესარაბიის არეში პეტლიურას ჯარი ბოლშევიკებს მიემხრო.

უკრაინის განიბირა ოლქები საბჭოთა რესპუბლიკის მხარეზე გადადის. ადესასთან დიდი ბრძოლა დაიწყო.

შვეიცის მთავრობამ გერმანიის ახალი მთავრობა იცნო.

ჟორესის მკვლელი გამართლეს და გაანთავისუფლეს.

ბუდაპეშტში ციხეში ჩასვეს გრაფი გეორგი კარლოსი

იუსტიციის სამინისტროში

თათბირი იუსტიციის სამინისტროს რეორგანიზაციისათვის.

შაბათს, მარტის 29-ს, იუსტიციის მინისტრის ამხანაგის ს. ჯაფარიძის თავმჯდომარეობით გაიმართა თათბირი იუსტიციის სამინისტროს რეორგანიზაციის თობაზე. თათბირში მონაწილეობას იღებდნენ სასამართლო უწყების მოხელენი და ნაფიც ვექილთა კორპორაციის წევრნი. თათბირზე ორი უმთავრესი აზრი გამოითქვა: ერთი (უმცირესობის აზრი) რომ სამინისტრო, როგორც ცალკე სამინისტრო, უნდა მოისპოს, მეორე-კი იცავდა სამინისტროს დამოუკიდებელ არსებობის საჭიროებას. უმცირესობა თავის აზრს იმით ასაბუთებდა, რომ საჭირია სასამართლო უწყების გამარტივება, შემდეგ ხარჯების შემოკლება. უმრავლესობა თავისის მხრივ არ უარჰყოფდა უწყების გამარტივების საჭიროებას, მხოლოდ შეუფერებლად მიაჩნდა სამინისტროს გაუქმება, უმრავლესობის აზრით სამინისტროს მოსპობა უხერხულს მდგომარეობას შეჰქმნის, რადგან ამ შემთხვევაში უწ- [illegible] აიარ [illegible]ლება ერთი ხელმძღვა- [illegible]ლიტიკის გამტარებე- [illegible] ეყოლება სასამართლო უწ- [illegible] წარმომადგენელი მთავრობა- [illegible] როცა ამ წარმომადგენლის აზრს [illegible]ადი მნიშვნელობა აქვს ყველა საკითხის გარჩევის დროს.

სასამართლოს გამომძიებელთა თათბირი.

კვირას, მარტის 30-ს, იუსტიციის მინისტრის ამხანაგის ს. ჯაფარიძის განკარგულებით, მოწვეული იყო ქ. თბილისის და თბილისის მაზრის გამომძიებელთა თათბირი. თათბირს დაესწრნენ თვით იუსტიციის მინისტრის ამხანაგი ს. დ. ჯაფარიძე, თბილისის სასამართლო პალატის და ოლქის სასამართლოს პროკურორის ნაწილის მთელი შემადგენლობა, თბილისის ოლქის სასამართლოს თავმჯდომარე ჰ. ბ. ბიზირია და სხვა თანამდებობის პირნი. იუსტიციის მინისტრის ამხანაგმა მიჰმართა შეკრებილ გამომძიებელთ განცხადებით, რომ მთავრობის წრეებში და საზოგადო სფეროებში ყურადღებას აქცევენ იმ გარემოებას, რომ სისხლის სასამართლო და განსაკუთრებით საგამომძიებლო ნაწილი ერთობ სუსტობს და რომ აუცილებლივ საჭიროა ბოროტმოქმედებასთან ბრძოლის გაძლიერებას. როგორც გამომძიების დაჩქარებით, ისე ბოროტმოქმედთა წინააღმდეგ რეპრესიების გაძლიერებით.

თათბირზე, სხვათა შორის გამოირკვა, რომ გამომძიებელთა ხელში თავმოყრილია დიდძალი საქმეები, რომლებიც უკანასკნელ დრომდე უმოძრაოდ იყვნენ დატყვევებულნი განვლილ ანარქიულ მდგომარეობის გამო. გამოირკვა ისიც, რომ დღევანდელს პირობებშიაც გამომძიებელთა მუშაობას დიდად აფერხებს ადმინისტრატიულის აპარატის უვარგისობა: ადმინისტრაცია მაზრებში სულ ალარ აქცევს ყურადღებას გამომძიებელთა მოთხოვნილებებს, ქალაქშიაც ენერგიულად ვერ ეხმარება, ხანდისხან უხეშადაც ეპყრობა სასამართლოს მოხელეებს. გვამების შესამოწმებლად არ არის ექიმები, რის გამო ხშირად 10—12 გვამი რამდენიმე კვირის განმავლობაში შეუმოწმებელი და დაუმარხავი რჩება. თითვეულს გამომძიებელს საშუალო რიცხვით 300-მდე გამოსაძიებელი საქმე აქვს, რასაც გამომძიებლები ვერ ასდიან. ბევრი კიდევ სხვა მიზეზი გამოირკვა წინასწარ გამომძიების წესიერ დონეზე დაუყენებლობისა. ერთ ასეთ მიზეზთა-განად დასახელებულ იქმნა საგამომძიებლო ნაწილის შემადგენლობის ჯეროვნად გამოუცდელობა.

შეკრებილ გამომძიებლებმა აღუთქვეს სასამართლო უწყების ახალს ხელმძღვანელს მხნე და ენერგიული საქმიანობა ბოროტ-მოქმედებათა აღმოსაჩენად და თვისი მხრივ სთხოვეს ყველა ზემოხსენებულ დამაბრკოლებელ მიზეზების მოსასპობად სათანადო ზომების მიღება, რაც ს. დ. ჯაფარიძემ მათ აღუთქვა.

საქართველო და მოხალლისეთა არმია

გაზეთი „ედინაია როსსია“ ჰეკდავს გენ. დენიკინის მომერანდუმის დასკვნითი ნაწილს. ამ მომერანდუმით დენიკინმა მიმართა ინგლისურ სარდლობას სოჭის ოლქის გამ. მოგვყავს ეს დოკუმენტი სრულიად.

„საჭიროდ ვცნობთ განსაკუთრებითი ყურადღება მივაქციოთ იმ გაუგებრობას, რომელსაც შეიცავს პოლკოვნიკ უაიტის ოფიციალი განცხადება, რომლითაც იგი წარუდგა 4 თებერვალს ქ. სოჭაში მთავარსარდლის წარმომადგენელს გენერალ-მაიორ ბაზაროვს. სამხრეთ რუსეთის უმაღლესი სარდლობას არავისთვის არ მიუცია რაიმე დაპირება ან რწმუნება, რომ ის არ შეიჭრებოდა საქართველოს ჯარის მიერ დაპერილ ტერიტორიაში არც ინგლისურ სარდლობასთან, არც საქართველოს მთავრობასთან არავითარ ურთიერთობა არა ჰქონია მას ამ საკითხებში.

საქართველოს მთავრობის ყველა განცხადებანი თითქოს სამხრეთ რუსეთის მოხალისეთა ლაშქრის მიერ ზემოხსენებულ მოვალეობათა მიღებაზე არ ესაბამება სინამდვილეს და საქართველოს მთავრობასაც არ ძალუძს გინდ ერთი დოკუმენტალური ჩვენება წარმოადგინოს თავის განცხადების დასამტკიცებლად.

ბრიტანიის სამხედრო სამინისტროს ჩვენება რომ გადაულახავი დარჩეს ხაზები: ზაზილ-ბურუნ-ზაკათლისა და ქვემოდ კავკასიონის ქედით ვიდრე ტუაპსემდე შავ ზღვაზე — რუსეთის სარდლობას მეტად მძიმე გარემოებაში აყენებს, მეტადრე ის ნაწილი, რომელიც შავი ზღვის სანაპირო საზღვრებს ეხება.

ამას წინედ დაპყრობილ სოჭის ოლქის განწმენდა—ამბობს ქვემოდ მომერანდუმი—გამოიწვევს იქ საქართველოს ჯარების და ადმინისტრაციის დაბრუნებას, რაც დაჰბადებს ადგილობრივ მოსახლეობაში მეტად საშინელ რეპრესიებს.

ახალ სისხლის ღვრის თავიდან ასაცილებლად, რუსულ ადმინისტრაციისა და ჯარების დარჩენა სოჭის ოლქში საჭიროა და სამხრეთ რუსეთის უმაღლესი სარდლობა—კატეგორულად უარს აცხადებს ამ მოთხოვნილების განხორციელებისათვის.

ხოლო საქართველოსა და რუსეთის ჯარების შორის მოსალოდნელ შეტაკების თავიდან ასაცილებლად მეტად სასურველია ნეიტრალურ ზონის დადგინება.

ამ აზრით, ინგლისური სარდლობა შეეშველება ქართველებს მეზობელ სოხუმის ოლქის განწმენდაში აქცევს რა მას „ნეიტრალურად“. ეს „ნეიტრალური ზონა“ უნდა ჰმართოს აფხაზთა და მოხალისეთა არმიის შერეულ კომისიამ ინგლისურ სარდლობის კონტროლის ქვეშ. საქართველოს ჯარები ნეიტრალურ ზონაში, რასაკვირველია ვერ იდგებიან. თუ ეს სურვილები,—ნათქვამია მომერანდუმის ბოლოში,—მიზანს მიაღწევენ, მაშინ სამხრეთ რუსეთის უმაღლეს სარდლობის მხრივ არავითარი დაბრკოლება არ იქნება იმისთვის, რომ ინგლისელების შემწეობით, საქართველოს მთავრობასთან მოლაპარაკება გაიმართოს საქონლის გაცვლა გამოცვლისთვის, საქართველოში მყოფ რუს ქვეშევრდომთა მდგომარეობის შესასუმბუქებლად და ურთიერთ მშვიდობიან ცხოვრების დამყარებისათვის.

საგარეო საქმეთა სამინისტროში

საქართველოს დამოუკიდებლობის ცნობა სომხეთის მიერ.

ადგილობრივ გაზეთებში მოყვანილი იყო ნოტა საქართველოს მთავრობისადმი, რომელშიც საქართველოს მთავრობა ჰსცნობს სომხეთის რესპუბლიკას, როგორც დამოუკიდებელ სახელმწიფოს. ამის საპასუხოდ საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრმა სომხეთის მთავრობისაგან შემდეგი შინაარსის ნოტა მიიღო:

„საქართველოს მთავრობასთან მყოფ ჩვენი მთავრობის დიპლომატიურმა წარმომადგენელმა გადმომცა მე ნოტა მიმდინარე წლის 8 მარტის თარიღით № 1664, საცა თქვენ, ბ-ნო მინისტრო, აცნობებთ სომხეთის მთავრობას, რომ საქართველოს მთავრობა ჰსცნობს სომხეთის რესპუბლიკას, როგორც დამოუკიდებელ სახელმწიფოს.

სომხეთის მთავრობა სავსებით იზიარებს იმ მოსაზრებებს, რომლის ძალითაც საქართველოს მთავრობამ საჭიროდ დაინახა შეეტყობინებინა აღნიშნულ ნოტით სომხეთისთვის, რომ ის აღიარებს მას დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ.

ღრმად დარწმუნებული, რომ ამიერკავკასიის ტერიტორიაზე აღმოცენებულ რესპუბლიკებს საერთო ინტერესები და მიზნები აქვთ მრავალ საკითხებში, რომელთაც დიდი მნიშვნელობა აქვთ მტკიცე არსებობისა და აყვავებისათვის, სომხეთის რესპუბლიკა მოხარულია და აღნიშნავს საქართველოს მთავრობის ამ აქტში სოლიდარობისა და ურთიერთ კავშირის დამტკიცებას.

თავის მხრივ სომხეთის მთავრობა თავის მოვალეობად ჰსთვლის დაადასტუროს თქვენი მთავრობის წინაშე, რომ ის სთვლიდა და სთვლის საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკას, როგორც დამოუკიდებელ სახელმწიფოს“.

ვენიზელოსის მემორანდუმი სომხეთის შესახებ.

საბერძნეთის პრემიერმა ვენიზელოსმა საზავო კონფერენციას წარუდგინა ვრცელი მემორანდუმი, რომელშიც ეხება, სომხეთის საკითხსაც. იგი ჰსწერს:

„თანახმად ვილსონის პრინციპებისა ოსმალეთი დარჩება მხოლოდ იქ, სადაც მოსახლეობას მაჰმადიანთა უმრავლესობა შეადგენს. აღმოსავლეთის სომხეთის ვილაეთები, რუსეთის სომხეთის ერთად უნდა შეადგენდეს ერთ სახელმწიფო ერთეულს.

ამის განსახორციელებლად საჭიროა მოკავშირეთა პროტექტორატი, რომელიც მიენდობა რომელიმე დიდ სახელმწიფოს. ამისთანა მანდატი საჭიროა იმისთვის, რომ თითქმის ჰამიდის დროს, ოცდა ხუთი წლის განმავლობაში სომხები ისე იყვნენ შევიწროებულნი, რომ ძნელია იპოვნოთ იმისთანა ვილაეთი, სადაც უმრავლესობას სომხები შეადგენდნენ.

ყოველივე ეუბნ გარეშეა, რომ სომხეთის ნაწილი გადაეცეს იმ ქვეყანას, სადაც სომხების სისტემატიური დარბევა განადგურება იყო ამას გარდა ვილაეთიები ოსმალეთის საკუთრებას თავის დღეში არ შეადგენდნენ.

ტრაპიზონის ვილაეთი თავისუფლად შეიძლება გადაეცეს სომხეთს. ამ რიგად ოსმალეთის რეჟიმს თავს დაახწევს ვილაეთებიდან 350 ათასი ბერძნის მცხოვრებლებიც.

ამ პრინციპის მიხედვით მომავალ სომხეთის საზღვრებში შეიძლება შეიდეს ადანის ვილაეთი. სადაც 700 ათასამდე ბერძნები იქნებიან და მათ შორის სომხების ელემენტიც ერევა.

ამ რიგად, როგორც ვენეზელოსის სიტყვებიდან სჩანს, სომხებს უნდა შეუერთდეს არამც თუ ტრაპიზონი, არამედ კილიკიაც.

სომხეთში

ახალი პარლამენტის არჩევნები

სომხეთს პარლამენტმა მიიღო კანონპროექტი ახალი პარლამენტის არჩევნების შესახებ.

არჩევნები დანიშნულია 21, 22 და 23 ივნისისათვის.

შესდგა ცენტრალური საარჩევნო კომისია რომლის თავმჯდომარედ პარლამენტის წევრი ხაჩატურიანი დაინიშნა.

—

სომეხთა ლტოლვილთათვის

სომხეთის მთავრობის დადგენილებით საქართველოში მყოფ სომხეთის ქვეშევრდომ სომეხ ლტოლვილთა საქმეების გამგებლობა მიენდო სომხეთის მზრუნველობის მინისტრ დავითხანიანს. ხოლო საქართველოს ქვეშევრდომ სომეხ ლტოლვილთა საქმეთ გამგებლობა სომეხთა ეროვნულ საბჭოს.

საქართველოს დელეგაცია

გუშინ სტამბოლიდან თბილისში ჩამოვიდა საზავო კონფერენციაზე გაგზავნილი საქართველოს დელეგაციის ნაწილი: ნიკო ნიკოლაძე, გრიგოლ რობაქიძე, პრ. ჯავახიშვილი, ვ. ღამბაშიძე, ივ. ზურაბიშვილი, გენ. ოდიშელიძე და სხ. ნიკო ნიკოლაძე დარჩა თავის სამშობლო სოფელში. დაწვრილებით ხვალ.

ქრონიკა

რედაქციისაგან. ვინაიდან გაზეთის დამტარებლებმა რედაქციისათვის მეტად მძიმე პირობები წამოაყენეს, ამისთვის დღეიდან თბილისის ხელის მომწერთ სახლებში ჩვენი გაზეთი აღარ დაურიგდებათ.

დამფუძნებელ კრების სხდომა. დამფუძნებელ კრების პრეზიდიუმი აცხადგბს, რომ დამფუძნებელ კრების სხდომა ხუთშაბათის ნაცვლად, პარასკევს შესდგება.

ეკონომიური ცხოვრება

თამბაქოს საკითხი. სასურსათო საბჭომ და კოოპერატივთა კავშირმა არა ერთხელ განუცხადეს ფინანსთა სამინისტროს, რომ თამბაქოს თავისუფლად გატანის ნებართვის გამო თბილისის ბაზარს თამბაქოს ნაკლებობა ემჩნევა. ამ დღეებში ამ საკითხის განსახილველად ფინანსთა სამინისტროში თათბირი შესდგა. თათბირზე დაადგინეს, პარასკევს შესდგეს კრება, რომელზედაც გამოიანგარიშებენ თბილისის ბაზარზე საჭირო თამბაქოს ნორმას. რაც ნორმას გადარჩება, იმის გატანა თბილისიდან უნებართვოდ შეიძლება.

ხალიჩების გაყიდვა, მიწად-მოქმედების მინისტრის საბჭომ მოისმინა მოხსენება კუსტარულ მრეწველობის ნაწილის გამგისა ამ ნაწილის მიერ დამზადებულ ხალიჩების საჯარო ვაჭრობის შესახებ დაადგინა: ნება მიეცეს კუსტარულ მრეწველობის ნაწილის გამგეობას ხალიჩების საჯარო ვაჭრობით გაყიდვისა. ვაჭრობა შემდეგი ფასებიდან უნდა დაიწყოს: № 12 ხალიჩაზე ვაჭრობა 19,360 მანეთიდან, № 13—3080 მანეთიდან, № 14—3,520 მანეთიდან № 15—7040 მან № 16—1320 მან. № 17—4400 მან. № 20—7040 მან. შუამდგომლობა ამ ნაწილისა, რომ 50,000 მან. ზემოთ შემოსული მოგება სამუზეუმო ფონდს გადაეცეს. საბჭომ უარყო.

ღვინო ვაჭრობა. მიწად-მოქმედების სამინისტროს სასოფლო სამეურნეო ნაწილმა დაადგინა მთელი ღვინო არგვეთისა, ვაჩევისა და საქარის სანერგისა გადაიგზავნოს ვარციხის ცენტრალ სარდაფში შესანახად და შემდეგ გასასყიდლად.

საქარის სანერგე. მიწადმოქმედების სასოფლო-სამეურნეო ნაწილმა დაადგინა ეცნობოს შორაპნის სამაზრო ერობას გაგზავნოს საქარის სანერგის მოწაფეთა გამოცდებზე თავისი რწმუნებული.

ხილნალის ერობის შუამდგომლობა. მიწადმოქმედების მინისტრის საბჭომ მოისმინა სილნალის სამაზრო ერობის შუამდგომლობა 4 მილიონ მანეთის მიცემის შესახებ ს. გურჯაანში კურორტის დასაარსებლად ახტალის ტალახიან წყლებზე—დაადგინა: მიეცეთ მათ მომარაგების კომიტეტიდან 225 ათასი მან. ხის მასალა საალმშენებლო ნაწილის დამტკიცების შემდეგ და 175 ათასი მან. ნაღდ ფულად მიეცეს ხაზინიდან. ეთხოვოს მთავრობას ამ ფულის ანგარიშში ასი-ათასი მან. სესხის სახით.

თავდასხმა. 1 აპრილს საღამოს 9 საათ. სასტუმრო „შემახაში“ შეიჭრნენ რამოდენიმე შეიარაღებული პირნი და იქ მცხოვრებთ 31,000 მან. წაართვეს და მიიმალნენ.

ქურდობა. ამავე დღეს საღამოს ასტროვის ბინიდან (ბელინსკის ქ. № 18) 40,000 მან. ღირებული სხ. და სხ. ნივთები მოიპარეს და მიიმალნენ.

თავდასხმა. 1 აპრილს ღამით ა. პლუშინის ბინაზე 1 კომერციულ სასწავლებელში, შეიჭრენ 4 შეიარაღებული პირნი და სიკვდილის მუქარიო 8,000 მან. გატაცეს.

მკვლელობა. 1 აპრილს ღამის 10 საათზე თავის ბინაზე მახეილ. ქ. № 91) ბოროტგამზრახველმა დანით მოჰკლა მინა ზაგოროლოვი. მკლელი მიიმალა.

კვირას, 12 აპრილს დილის 10 საათზე, საჩაიე „ძმურ ნუგეში“ დანიშნულია წლიური კრება თბილისის ქართველ ქალთა საზოგადოებისა. განხილველია: ანგარიშები, არჩევნები გამგეობისა და სარევიზიო კომისიისა.

საქართველოს რესპუბლიკის ომში დაჭრილ-დასახიჩრებულთა კავშირთან არსებული კულტურული სექცია კვირას 6—აპრილს 5—საათზე, კავშირის სამმართველოში (მიხეილის პროს. № 139) მართავს ლექციას კავშირის წევრებისათვის, კულტურულ-სექციის წევრი, ავქ. აბესაძე, წაკითხავს ლექციას „საქართველოს შვბნელი დღეები რუსეთის ბატონობის დროს.“

თბილისის მესამე შემნახველ გამსეხსნებელ ამხანაგობის გამგეობა ამით აცხადებს, რომ იგი უკანასკნელად იწვევს ყველა წევრებს საზოგადო კრებაზე. კრება, რამდენი წევრიც უნდა დაესწროს, კანონიერად ჩითვლება. კრება დანიშნულია დღეს, 3 აპრილს 4 საათზე, მუშათა კლუბის დარბაზში.

კრება. თბილისის საამხანაგო მომღერალ-მგალობელთა 1910 წ. დაარსებულ გუნდის წევრთა მეორე საზოგადო კრება დანიშნულია დღეს, ხუთშაბათს 3 აპრილს ნაშუადღევის 4 საათზე.

სამხატვრო ქრონიკა.

ახალი ქართული ლიტურგია. კომპოზიტორ დიმიტრი არაყიშვილმა დასრულა ახალი ქართული ლიტურგია, რომელსაც ქართულ საეკლესიო გალობის მოყვარულთა საზოგადოება ამ დღეებში საზოგადოებას გააცნობს. ამისათვის შედგენილია საგუნდო ანსამბლი ახალგაზდა არტისტიულ ძალებისაგან და სულ ახლო მომავალში ზემოხსენებული საზოგადოება გაჰმართავს პირველ სასულიერო კონცერტს. ანსამბლში მიღება კიდეც დასრულდა. არის მხოლოდ ორი ვაკანსია ტენორისა და ბანისა, კონტრალტო და სოპრანო. პირობების გაგება შეიძლება მისამართით: ქართული მუსიკალური სასწავლებელი. სლეპცოვის ქუჩა № 4, (ოთხშაბათ., ხუთშაბათ., შაბათობით., საღ. 5—7 საათამდე).

— **ელ. ჩერქეზიშვილის წარმოდგენა.** კვირას, 6 აპრილს, ქართულ კლუბის დარბაზში, ქართველ მსახიობთა მონაწილეობით ელ. ჩერქეზიშვილი გამართავს წარმოდგენას. წარმოდგენილ იქნება „არშინ მალალან“. მონაწილეობას მიიღებენ: ვასო აბაშიძე, ელ. ჩერქეზიშვილი, ნ. ჯავახიშვილი და სხვ.

პროვინციის ცხოვრება

ღართისაური

31 მარტს, სამხედრო გზაზე ღართის კარში (სოფელ ნატახტართან) ავაზაკები თავს დაესხნენ ნატახტარს მიმავალ ქრისტესია ცაგარელს, ი. თეთრუაშვილს, საშა ლაშხაურს და მათ თანამგზავრ მანდილოსნებს ქ. ცაგარელს და თეთრუაშვილს გაეცვა მოუსწვრიათ, ლაშხაური კი მარტო შეჰბრძოლებია ბოროტგამზრახველებს. მას ერთი კიდეც მოუკლავს, მაგრამ კარგა ხნის ბრძოლის შემდეგ ლაშხაურიც მოუკლავთ და ხევში გადაუგდიათ. წაუღიათ მისგან იარაღი და ფულად 2500 მანეთი. დაუჭრიათ ლაშხაურის ორი თანამგზავრი ქალი—მანდილოსანი. მცხეთის გვარდია მალე დაედევნა ავაზაკებს მაგრამ ვერა გააწყო რა. მოკლული დამცემი აღმოჩნდა სხალტბელი (ახლო სოფელია) ოსი.

მუნიციპალური ცხოვრება

ჰური.

სასურსათო განყოფილება ქალაქის თვითმართველობისა ამით აუწყებს ყველა ქარხნების, სახელმწიფო, საზოგადოებრივ და სხვა დაწესებულებათა საყურადღებოდ. რომ ახლო მომავალში განყოფილება შეუდგება იფ-ფასიან ჰურის გაცემას ზემო-აღნიშნულ დაწესებულებების მომუშავეთა და მოსამსახურეთა შორის.

ამისათვის საჭიროა სულ მოკლე ხანში წარმოდგენილ იქმნას სასურსათო განყოფილების ჰურის ბიუროში მომუშავეთა და მოსამსახურეთა სიები, [illegible] ნაჩვენები უნდა იქმნას რიცხვი მათი ოჯახური შემადგენლობისა. სიები შემოწმებულ უნდა იქმნენ ბეჭდის დასმით დაწესებულების პასუხისმგებელ პირების მიერ.

ქარხნების მომუშავეთა სიები შემოწმებულ უნდა იქმნან მათი პროფესიონალურ კავშირის გამგეობის მიერ.

სამსახურში დაბრუნების საკითხი.

ქალაქის გამგეობამ შემდეგი განცხადება გამოსცა გამგეობის და ქალაქის სხვა და სხვა დაწესებულებების საყურადღებოთ:

„ქალაქის გამგეობის მოსამსახურეთ, რომელნიც საბჭოს მარტის 25-დან გადაწყვეტილებით სამსახურს თავდანებებულად ითვლებიან, თუ სურთ ხელახლად სამსახურში დაბრუნება, უნდა ამაზედ განცხადება შემოიტანონ გამგეობის სეკრეტარიატში აპრილის 3 მდე. მათი სამსახურში მიღება მოხდება იმავე წესით, როგორც უცხო პირებისა“.

ნავთი.

თბილისის ქალაქის გამგეობის სასურსათო განყოფილება სარაიონო და სახლთა კომიტეტების საყურადღებოთ აცხადებს, რომ ნამდვილი და გამოსადეგია პირველთან ერთად აგრეთვე მეორე და მესამე სათადარიგო ტალონი; პირველი სერია შაქრის ბარათებისა ნავთის მისაღებათ. ნავთის ფასი 34 მ. 25 კ. ფუთზე.

ნავთი ფასით 53 მან ფუთზე მიეცემა ყველა მსურველს უბარათოთ გაუსაზღვრელი რაოდენობით.

წერა-კით. გამ. საზოგადოების მმართველობა

ქ. ზ. წ. კ. გ. საზოგადოების შთავარი გამგეობა უმორჩილესად სთხოვს ქვემო ჩამოთვლილ პირთ და დაწესებულებებს, რომელთაც 1916—1917 წლის განმავლობაში დაგზავნილი ჰქონდათ საკვიტანციო წიგნები პანთეონის სასარგებლოდ ფულის შესაგროვებლად, დაუბრუნონ ხსენებული საკვიტანციო წიგნები გამგეობას მოკლე ხნის განმავლობაში.

წ. კ. გ. ს. სილნაღის განყოფილ. კ. № 2. სოხუმის განყ. № 4. მაჩხაანის—№ 6. ფოთის—№ 7. ქუთაისის—№ 8. ყვირილის—№ 9. ცხინვალის—№ 10. ხიდისთავის—№ 11. ჭიათურის—№ 12. ბაქოს—№ 18. გუდაუთის—№ 19. დუშეთის—№ 23 ზუგდიდის—№ 26. კავკასის—№ 28. ოზურგეთის—№29. ონის—№ 30. ოჩამჩირის—№ 31. ბორჯომის - № 32. სოხუმის საქველმოქმედო საზოგად.—№ 34. ყვირილის—№ 35. გორის № 36. სენაკის—№ 37. ზუგდიდის - № 38. ოზურგეთის—№ 39. სიღნაღის—№ 40. თელავის— № 41. ნახიჩევანის—№ 42. ფოთის—№ 43. სამტრედიის—№ 46. შულავერის—№ 47. ქუთაისის—№ 48. ზუგდიდის მაზრის 1 გ. მომრიგებელ შუამავალს № 50. დუშეთის—№ 72. ახალციხის მაზრის II მომრიგებელ შუამავალს № 55. ბათომის ბანკის დირექტორს ს. მდივანს № 61. ფოთის ბანკის დირექტორს ვლ. ჯაფარიძეს № 62. ოზურგეთის ბანკის დირექტორს ალ. კალანდაძეს № 63. სამტრედიის ბანკის დირექტორს ის. სტურუას № 64. სილნაღის ბანკის დირექტორს კ. ტყავაძეს № 69. კავკასის ბანკის დირექტორს ა. ლორთქიფანიძეს № 70. ქუთაისის ბანკის დირექტორს თ. ფალავას № 66. პოდპორუჩიკ ალექსანდრე გორგაძეს № 73.

საპატიო თავმჯდომარე **გ. ყაზბეგი.**

საქართველო სოჭის ოლქში.

სოჭის ტრაგედია დასრულდა. დასრულდა, თუმცა ოფიციალური ცნობების მიხედვით ჩვენი საზოგადოება კიდევ რეაქციის მოლოდინშია და ყოველ-დღე ელის მდგომარეობის ჩვენდა სასარგებლოდ შეცვლას.

დროულია ცოტა სხვა თვალსაზრისით შევხედოთ მდგომარეობას ვიდრე აქამდე იყო.

ვინ არის დამნაშავე იმ უბედურებაში, რომელიც ასე „მოულოდნელად“ დაგვატყდა თავს, ვინ აგებს პასუხს. მარტო სხვა „მესამე“ ძალა თუ ჩვენ თითონ, ჩვენ ყოვლად შეუწყნარებელი გულუბრყვილობა და დაუდევრობა?

საქართველოს მთავრობის შეუფერებელი და მიუნდობელი პოლიტიკა განაპირა ადგილებში საკმარისად ცნობილია, რომ ამაზედ განვაგრძოთ ლაპარაკი, მაგრამ იმან, რაც ხდებოდა სოჭის ოლქში, მგონი, ყველაფერს გადააჭარბა.

ამ სტრიქონების დამწერს საშუალე-

ბა ჰქონდა უმახლობელესი თვალყური გდეგნებინა ამ პოლიტიკისათვის და მეტი არ იქნება ზოგიერთი მომენტის გახსენება.

ჩვენი მდგომარეობა არასოდეს არ ყოფილა მტკიცე, უზრუნველყოფილი ამ ოლქში. ბევრი მიზეზი იყო ამისათვის და უმთავრესად კი ზრდა იმ ორგანიზაციისა, რომელიც მოხალისე არმიად იწოდება. აქ შეეჯახნენ ერთი მეორეს საქართველოს სუვერენობა და „დიადი, მთლიანი“ რუსეთის იდეა. ეკატერინოდარში (გეგეჭკორ—ალექსეევის) მოლაპარაკების შეწყვეტის შემდეგ მდგომარეობა მუდამ მერყევი იყო: მოხალისეთა ჯარის გამოლაშქრება საქართველოს წინააღმდეგ გადაიქცა მხოლოდ შერჩეული დროს ძებნად, ისეთ რამეთ, რაც ერთხელ და სამუდამოთ გადაწყვეტილი იყო, მხოლოდ დროსა და გარემოების მიერ შეფერხებული. იცოდნენ თუ არა ეს ყველაფერი ჩვენმა პოლიტიკური კურსის მესაჭეებმა? უსათუოდ, ვინაიდგან მიუხედავად ბევრნაირი დაუდევრობისა ადგილობრივი უმაღლესი მოხელენი, თუმცა შეგვიანებით, მაინც აცნობებდნენ ცენტრალურ მთავრობას საქმის სირთულეს. ეს ხდებოდა მხოლოდ მაშინ, როცა სოჭაში ელვის სისწრაფით მოედებოდა ხმა: მოხალისენი მოდიანო. სასაცილო და სამწუხარო იყო მაშინ საქართველოს რესპუბლიკის უმაღლეს წარმომადგენელთა ქცევა: ასტყდებოდა ჩოჩქოლი, უაზრო წყვეტება აქეთ იქით და სამგზავროდ გამოწყობა-ჩაბარგება „ყოველი შემთხვევისათვის“.

მაგრამ მინელდებოდა ეს ხმები, გაფანდა შიშის სიმწვავე და იწყობოდა ისევ ძველებურად... მიტინგების მართვა და მელანქოლიური წერილების სტამბვა ადგილობრივ სოც.-დემ. გაზეთში... კართაგოს დაცემის შესახებ. იყო რაღაც დამამცირებელი ამ ხალხის მიერ საქართველოს წარმომადგენლობაში, იმაში თუ რატომ ვერ შესძლო ჩვენმა მთავრობამ მტკიცე და სასტიკი ნების-ყოფის ხალხის გამოგზავნა ამ ყველაზედ საპასუხისმგებლო ფრონტზედ—უმაღლეს საადმინისტრაციო ადგილებზედ, რატომ არ მოსძებნა სხვები ამ უძვლო და რბილტანიან ხალხის მაგიერ?.. მეზობელ, სოხუმის ოლქში, თითქოს, იპოვეს კიდეც ასეთი კაცი და გულმაგარა ადმინისტრატორი, მხოლოდ ამ შჩედრინისებურ „პომპადური“-ს მოღვაწეობაზედ შემდეგ—იგი ღირსია ცალკე განხილვისა.

აშკარად და დაუფარავად სწარმოებდა მოხალისე ჯარის გამოგზავნილ კონტრ-დამზვერავ-ჯაშუშთა საქმიანობა თვით ქ. სოჭაში და ოლქში.

არავითარ ზომებს, სულ მცირე გაშონაკლისის გარდა, როცა მათი მოღვაწეობა თავხედობამდის მიდიოდა, არა ღებულობდა ჩვენი ადმინისტრაცია.

ადგილობრივი კომისრებისა თუ სხვა პირთა ცნობებით ყველა სომხის სოფელი შეიარაღებული იყო და არა მარტო მაუზერ-ვინტოვკებით აგრეთვე ტყვიის მტყორცნელებითაც.

სამხედრო პირები დაჟინებით მოითხოვდნენ მათი იარაღის აყრას. როტმისტრი ჩახავა (მოწინავე რაზმის უფროსი) შეუდგა კიდეც ამ საქმეს. მაგრამ... ფიცხლავ ჩამოვარდნენ სოჭაში სომეხთა დელეგატები: გვიშველეთ გვცარცვავენ, გვხოცავენ დემოკრატიული მასა ილახება და სხვა და სხვა...

უმალ გასცეს ბრძანება შეეჩერებინათ ეს „საზიზღროება“, თუმცა არც ერთი წამოყენებული ბრალდებათაგანი არ გამართლებულა. უსიამოვნება კი ბევრი ნახა თვით როტმისტრმა ჩახავამ. საქართველოს ჯარის ამ საუკეთესო აფიცერთაგანზედ იმედი გვაქვს კიდევ დავსწეროთ რამოდენიმე სტრიქონი შემდეგში.

მეორედ სომეხთა სოფელსა და ჩვენი ჯარის ნაწილების შორის (ბათომის პარტიზანულ პოლკთან) გაგრის მახლობლად, ხომ პირდაპირ შეიარაღებული შეტაკება მოხდა. მაშინაც უმაღლესმა პირებმა ჩვენი ჯარი გაამტყუნეს მიუხედავად იმისა, რომ როგორც პოლკის უფროსი პოლკოვნიკი ქუთათელაძე ისე აფიცრობა ამ პოლკისა საუკეთესო პირებისაგან შესდგებოდა.

სომხებს კი დაჰპირდნენ ზარალის ანაზღაურებას და იარაღი ...ისევ დაუტოვს..

იყო ვინმე აბოევი „ეროშმარიტი დემოკრატი და სოციალისტი“, როგორც იგი თავის თავს უწოდებდა.

არა მკითხე მოციქულობისთვის იგი გენერალმა კონიაშვილმა დაატუსაღა გაგრაში, მაგრამ მის ბედში, ვითარცა სოციალისტისა მიიღეს მხურვალე მონაწილეობა ჩვენებმავე და აბოევი გაანთავისუფლეს... შემდეგ, როცა სოჭა დაეცა იგი აბოევი მოხალისეთა ჯარის პოლკოვნიკთან ერთად მოვიდა თავის ჩვეულებრივ შუამავლის როლში და ურჩევდა გაგრის რაზმის უფროსს: დაჰყარეთ იარაღი, წინააღმდეგობა სულ ერთია უაზრო არისო.

„ვისი წარმომადგენელი ხართ, ვისი სახელით გველაპარაკებით თქვენ?“, შეეკითხა აბოევს ამ სტრიქონების დამწერი. „სომეხთა“ — იყო პასუხი. რომელ „სომეხთა — საქართველოსი თუ სომხეთის სახელმწიფოსი? „ამაზედ არას გიპასუხებთ“— იყო პასუხი.

მგონი აღარა სჭირია განმარტება ამ დიალოგს, ვიდრე სიწყნარეა სომეხთა მოსახლეობა აწყობს სახელმწიფოს სახელმწიფოში. ომის დაწყებისას იგი აქტიურად გამოდის ჩვენს წინააღმდეგ და თუ ბედი იცვალა ჩვენდა სასარგებლოდ იგი მყისვე გახდება „ლოიალური“—ამის მაგალითები იყო ხომ უკვე არა ერთხელ.

ჩვენ აქ სომეხთა მუხანათობაზედ არა ვსწერთ მიმოხილვას.

საჭიროა მხოლოდ დროგამოშვებით გახსენება მხურვალე მონაწილეობისა საქართველოს... დანგრევისკენ მიმართულ მუშაობაში: გუშინ ბოლშევიკებთან ერთად, მერე მაჰმადიანებთან, შემდეგ თითონ აშკარად (საქართველო-სომხეთის ომი), მერე დენიკინის ჯართან და ვინ იცის ვისთან ხვალ ოღონდ კი ბრძოლა სწარმოებდეს „მეზობელ, ისტორიულ მეგობარ“ საქართველოს წინააღმდეგ. უცბად შემოერტყნენ გარს ქ. სოჭას მოხალისენი და ...სომხები.

აქ იწყება ტრაგედია.

სალი

უსხოეთის ამგები

ეურნალ-გაზეთებიდან

ჩერქეზები კონფერენციაზე.

ოსმალეთის ჩერქეზთა კომიტეტმა, რომელშიაც შედის მილიონ ნახევარი მთიელობა და რომელიც გადასახლებულ იყო ოსმალეთში, ხალხთა ლიგის საზავო კონფერენციას წარუდგინა მემორანდუმი, რომელშიაც აუწყებენ თავიანთ სურვილს სამშობლოში დაბრუნებისას და კვლავ ითხოვენ პოლიტიკურ ამნისტიას ყველა იმ მთიელთათვის, რომელნიც უსამართლოდ იქმნენ გადასახლებულნი. როგორც ამბობენ პრეზიდენტი ვილსონი თანაგრძნობით შეჰხვდა ამ განცხადებას, და მხარსაც უჭერს მათ გადმოსახლებას ანატოლიიდან და არაბეთიდან კავკასიაში.

ამერიკის სამხედრო-საზღვაო ბიუჯეტი.

შეერთებულ შტატების საზღვაო კომიტეტი თანაგრძნობით აღნიშნავს სამხედრო საზღვაო ბიუჯეტს რომელიც აბწევს 702 მილიონ მანეთს. ტონაჟი გადიდებული იქნება 2. 250,000, იმ მოსაზრებით რომ ამერიკისთვის საჭიროა ახალი გემები ჯარის დასაბრუნებლად.

დეპეშები

(საქ. დეპ. სააგენტო).

3 აპრილი.

ბოლშევიკური ცნობები

მოსკოვი, აპრ. 1. ც. ა. კ. ბ. ბ. ბიულეტენი. **სამხედრო ცნობა.** ჩრდილოეთის ფრონტი. ობოზერის მიმართულებით ჩვენი ჯარი შეტევაზე გადავიდა და ემცის ჩრდილოეთით და სად. ობოზერსკის დასავლეთით ბრძოლას აწარმოებს. ონეგის მიმართულებით ონეგის სამხრეთ აღმოსავლეთით ბრძოლაა.

დასავლეთის ფრონტი. დვინისა რაიონში მოწინააღმდეგემ სოფ. ბიზი დაიჭირა. პსკოვის რაიონში პეჩორის მიმართულებით ლატიშელთა წითელმა ჯარმა დასტოვა რამოდენიმე სოფელი პეჩორის სამხრეთ დასავლეთით. მარიენბურგის მიმართულებით ჩვენები მარიენბურგს 6 ვერსით დაუახლოვდნენ. მიტავის რაიონში ვინდავის მიმართულებით ლატიშელთა წითელი ჯარი ბრძოლით ქალაქ შლოკს უახლოვდება. მიტავის მიმართულებით რამოდენიმე სოფელი დავიჭირეთ. იუგოვის მიმართულებით ჩვენმა ნაწილმა დაიჭირა კარავანნაია და რუდენკოვი. ჩვენ ხელთ ვიგდეთ ორი ზარბაზანი, ტყვიები და ყუმბარები.

ზაიმუტის რაიონში ჩვენმა ნაწილებმა ფაშჩევკისაკენ წაიწია. ლეგანის რაიონში ჩვენმა ჯარმა ბრძოლით დაიჭირა კრუგლიაკი, ვოლნუხინო და სადგური იგაფიროვკა. ლუგანის სამხრეთ-აღმოსავლეთით უკან დავიხიეთ. ველიკოკნიაჟის მიმართულებით ჩვენი ჯარი შეტევას განაგრძობს.

აღმოსავლეთის ფრონტი. სტერლიტამავის რაიონში. ურალის მიმართულებით ბრძოლაა. უფის რაიონში უფიდან 70 ვერს ბაშკირთა ცხენოსან რაზმის ღალატის გამო ჩვენმა ნაწილებმა რამოდენიმე სოფელი დასტოვა. ბელებიის რკინის გზაზე აღმოსავლეთის ბრძოლაა. მოწინააღმდეგემ ჩვენი ნაწილები შეავიწროვა. აზარ ლელე-კულიას რაიონში ჩვენი ჯარი შეტევაზე გადვიდა, ბუგულშინის მიმართულებით დიდი ბრძოლის შემდეგ ჩვენმა ჯარმა მდინარისკენ დაიხია. მუნზელინის მიმართულებით ერთ ჩვენს ნაწილს შემოერტყა მტერი, მაგრამ ჩვენმა ჯარმა შესძლო მენზელინსკში შეჭრა. სარაპულის რაიონში კრასნოუფიმის მიმართულებით მოწინააღმდეგემ რამოდენიმე სოფელი დაიჭირა აღმოსავლეთით ჩვენი ჯარი მტრის იერიშებს იგერიებს. ტეოსინის რაიონში ჩვენი ჯარი შეტევას განაგრძობს. ოსის სამხრეთ დასავლეთით რამოდენიმე სოფელი დავიჭირეთ. მდ. ჩისტიასთან ჩვენი ჯარი მტრის იერიშებს იგერიებს. ჩრდილოეთით წინა დღით დაჭერილი რამოდენიმე სოფელი დავტოვეთ. პერშის რაიონში სადგურ კუზმის რაიონში ბრძოლა გრძელდება.

რიგა. მარ. 31. საბჭოთა ლატვიის სამხედრო ცნობა. მარიენბურგის მიმართულებით ფოლვაკის. ვოლკოვის და გოლბოკის რაიონში მოწინააღმდეგემ შემოგვიტია, მაგრამ დავამარცხეთ ჩვენ ხელთ ვიგდეთ მრავალი სამხედრო მასალა. ნალიკოვიჩ კუპლოვის რკინის გზასთან ჩვენმა ჯარმა წინ წაიწია და ფოლვარკ-კუდენოვი დაიჭირა. კურლიანდიის ფრონტზე ჩვენი ჯარი შეტევაზე გადავიდა და ბოლზეფი და ფრანგედორფი დაიჭირა. მიტავის მიმართულებით ჰერცეგეტოფი და ფოგგოფი დავიჭირეთ. ბრძოლა გრძელდება. ბაუსკის მიმართულებით გორფეევნი დავიჭირეთ. დანარჩენ ადგილებში მდგომარეობა უცვლელია.

კიევი, მარტის 30. კოროსტენის მიმართულებით წითელი ჯარი გაქცეულ პეტლიურას ჯარს ავიწროებს. ჟიტომირის მიმართულებით კოროსტიჩევი დავიჭირეთ. დამარცხებულ შტერს ჩვენი ჯარი სდევნის.

კიევი, მარ. 1. ადესის დღეები დათვლილია. ბურჟუაზია და მოხალისეები უიმედობამ მოიცვა. ფრანც დე ესპერე და ვერნელი სტამბოლში წავიდენ. გრიშინ ალმაზოვი და სტახისლავი გადადგენ და საფრანგეთის კრეისერით წავიდენ, მათთან ერთად წავიდენ 500 კაცზე მეტი მსხვილი მემამულე და მოხელე. სურსათის მხრით ადესა ცუდ მდგომარეობაშია. სურსათის შეზიდვა სრულიად შესწყდა.

კიევი, მარტის 31. 30 მარტი **სამხედრო ცნობა.** კოროსტენის მიმართულებით ჩვენი ჯარი კოროსტენისკენ მიიწევს. ადესის მიმართულებით ჩვენ წინ წავიწიეთ და სოფელი იაკოვატშინა დავიჭირეთ. ყირიმის ნახევარ კუნძულზე ჩვენ იოვაშის ხიდს დაუახლოვდით 29 მარტს ღამით წითელი ჯარი ქალაქ მარიუპულოში შევიდა. სანაპირო არტილერია წითელმა ჯარმა ჩაიგდო ხელში მოკავშირე გემებს და სანაპირო ბარეებს შუა საარტილერიო ბრძოლაა. სამხრეთ რკინის გზის სამმართველოდან მოსული ცნობით კრასნოვის რაზმმა და პარტიზანელებმა დაიჭირა პროსკუროვი, მოგილოვი და პოდოლსკი. დნესტრზე წითელ ჯარსა და რუმინიის ჯარს შორის შეტაკება მოხდა. ღამით 29 მრა. ეემრანკაში რუმინელებმა დნესტრზე რკინის გზის ხიდი ააფეთქეს.

კიევი, მარ. 30 გაზეთ „კომუნისტის“ ცნობით ბრაილოვის ადესის და ბესარაბიის რაიონს შუა მყოფი პეტლიურას ჯარი ჩვენ მხარეზე გადმოვიდა. დირექტორიის ჯარის ჩვენ მხარეზე გადმოსვლის შემდეგ უკრაინის განაპირა ოლქები საბჭოთა რესპუბლიკის მხარეზე გადადის. მოტოვილოვკის რაიონში მომქმედი ბანდები საბჭოთა ჯარმა დაამარცხა. 29 მარ. ატამან გრიგორიევმა დაიწყო ადესაზე ალყის შემორტყმა. ჩვენი ჯარი ადესის პოზიციებთან მივიდა. ქალაქიდან რამოდენიმე ვერსის დაშორებით დიდი ბრძოლა დაიწყო.

სტოკჰოლმი, მარტის 28. ბერლინის გაზეთების ცნობით შვეიცარიის მთავრობა სცნობს გერმანიის ახალ მთავრობას და სთხოვს გამოგზავნოს შვეიცარიაში თავისი წარმომადგენელი.

ვიბორგი, მარ. 29. ფინლიანდიის (?) მიიღო რვა საათის სამუშაო დღე რკინის გზის ხიდების და ნავთსადგურების მუშათა შორის.

მოსკოვი, აპრილის 1. თავდაცვის საბჭოს თავმჯდომარის ლენინის ტელეფონოგრამა სრ. რუს. განსაკუთრებულ კომისიას. სრ. რუს. განსაკუთრებულ კომისიის ცნობით პეტროგრადიდან ცნობაა, რომ კოლჩაკის, დენიკინის და მოკავშირეთა აგენტები შეეცადენ აეფეთქებიათ პეტროგრადში წყლის საყვანი სადგური. სარდაფში ნახეს ასაფეთქებელი მასალები. აფეთქება დანიშნულ დროზე უფრო ადრე მოხდა. მოკვდა რაზმის უფროსი და დაიჭრა 10 წითელ არმიელი.

ბუდაპეშტი. აპრილის 1. დეკრეტის ძალით, ძვირფასი ლითონი და ძვირფასი განძები 2 ათას კრონზე მეტი ღირებულებისა, უნდა გადაეცეს გარეშე საქმეთა კომისარს სოციალიზაციისთვი, მიღებულ ნივთებში პატრონს ფულს არ მისცემენ. ტაძრებით სარგებლობა სხვა მიზნებისთვის გარდა რელიგიისა, აკრძალულია. თითეულ სრულ წლოვანს შეუძლია ისარგებლოს არა უმეტეს ერთი ოთახით. უკეთუ ათასზე მეტი მუშა სცხოვრობს არისტოკრატიულ უბნებში. საბჭოთა მთავრობა დამზღვევ საზოგადოებათა სოციალიზაციას ახდენს.

ლიონი, აპრ. 3. დღეს თათბირი ჰქონდათ ვილსონსა და ლოიდ ჯორჯს, გადასწყვიტეს, რომ შეუძლებელია დანციგი გადასცენ პოლონეთს და საფრანგეთს გერმანიის რომელიმე ტერიტორია გარდა ელზას ლორენისა. საფრანგეთმა უნდა მიიღოს ეს პიროობები, წინააღმდეგ შემთხვევაში მოსალოდნელია სერიოზული განხეთქილება.

ლიონი. მარ. 31. ჟორესის მკვლელი გაამართლეს. საფრანგეთის სოციალისტები პროფესიონალურ კავშირებთან ერთად პროტესტით გამოვლიან ბურჟუაზიულ სასამართლოს წინააღმდეგ, რომელმაც მკვლელი გაამართლა.

მოსკოვი. იგივე აგენტები ცდილობენ სხვა და სხვა ნაწილებში ააფეთქონ ხიდები და შეაჩერონ რკინის გზის მოძრაობა, რომ სურსათის შემოზიდვა მოსკოვში და პეტროგრადი შეუძლებელი გახდეს სოც.-რევოლიუციონერები და მენშევიკები მოუწოდებენ მუშებს გაიფიცონ და საბჭოთა მთავრობა ჩამოაგდონ. ამის გამო თავდაცვის საბჭო წინადადებას გაძლევთ ენერგიული ზომები მიიღონ ხიდების და რკინის გზის ლიანდაგის გაფუჭების და გაფიცვების წინააღმდეგ. მიღებულ ზომების შესახებ აცნობეთ თავდაცვის საბჭოს. თავდაცვის საბჭოს თავმჯდომარე ლენინი.

ბუდაპეშტი. აპრ. 3. საბჭოთა მთავრობის დადგენილებით ყველა მასწავლებელი და მათი ქონება სახელმწიფოს ხელში გადადის. რესპუბლიკა მასწავლებლების თანამდებობაზე მიიღებს იმ პირთ, რომელნიც საბჭოთა რესპუბლიკის პლატფორმას იზიარებენ.

სამხედრო ცნობა. როვნოს მიმართულებით ჩვენმა ჯარმა მოწინააღმდეგეს უკან დაახევინა ბერდიჩევის სადგურს იქით. ბირჩუნის მიმართულებით დავიჭირეთ სადგური ზაპლავა.

ნიკოლაევი, მარტის 31. ციხე ოჩაკოვი რომელიც ხერსონსა და ნიკოლაევს შუ მდებარეობს საბჭოთა ჯარმა დაიჭირა.

სამხრეთის ფრონტი. იუზოვის სამხრეთ დასავლეთით შეტევა გრძელდება. ლუგანის რაიონი პერვოზვონოვკას მიმართულებით ჩვენმა ჯარმა შეტევა დაიწყო რკინის გზასთან. სოფ. ლუგანის სამხრეთ-აღმოსავლეთით კოზისაროვკა დავიჭირეთ.

აღმოსავლეთის ფრონტი. ორსკის რაიონი. ზემოურალთან ჩვენმა ჯარმა ურატაზიმისკენ დაიხია. სტერმიტალევკის რაიონში ზემო ურალის მიმართულებით მტრის იერიშები მოვიგერიერეთ. ბიკმარდინის ქარხნის რაიონში მტრის იერიშებს ვიგერიებთ.

ბუდაპეშტი მარ. 30. უნგრეთის პროვინციის მცხოვრებნი რევოლიუციის მხარეზე გადადიან. ტუროლის მკვიდრი მცხოვრებნი იტალიის საოკუპაციო ჯარის წინააღმდეგ არიან. ინსბურგში დემონსტრაციების დროს მრავალი მოქალაქეა მათრახით მოკლული იტალიელების მერ. პოლონეთში კომუნისტური მოძრაობა იზრდება. ვარშავაში 70000 მეტზე უმუშევარია. რომელთა შორის უმეტესი ბოლშევიკებია

ნაუენი, მარტის 30. ბავარიაში პრესის სოციალიზაცია ხდება.

ნაუენი, მარტის 30. უნგრეთის საბჭოთა მთავრობამ განაცხადა: კომუნისტურ საფუძველზე საზოგადოების მოწყობის შემდეგ, ჟურნალისტები მიიღებენ სახელმწიფო ბინას, სურსათს და ყველა აუცილებელ საჭიროების საგნებს.

მოსკოვი, მარტის 30. მოსკოვის დეპუტატთა საბჭოს თავმჯდომარემ კამენევმა, რომელიც საბჭოთა რესპუბლიკისაგან იყო დანიშნული იმ მუშათა კომისიის ხელმძღვანელათ, რომელსაც დავალებული ქონდა მოსკოვში პურის ჩამოტანის ორგანიზაციის მოწყობა, მიმართა მუშებს და მოსკოვის წითელ ჯარს შემდეგი მოწოდებით: შიმშილი გვტანჯავს ჩვენ. აღმოსავლეთში პოვოლოციეში მილიონი ფუთი პური კოლსოვს სურს წაგვართვას პური და შიმშილით დაგვხოცოს. ჩვენ გადავსწყვიტეთ გადავლახოთ ყოველგვარი დაბრკოლებები, რომ პური მოვიტანოთ მოსკოვში დაუყონებლივ. თითეული დაგვიანება ნიშნავს მოსკოვის და პეტროგრადის მშიერ მუშების ტანჯვის გაძლიერებას. ჩვენ ყოველ ზომებს ვხმარობთ რომ გავაგებინოთ ყველას თუ ვიზეა დამოკიდებული მოსკოვში პურის შემოტანის საქმე.

მოსკოვი, მარ. 31. პეტროგრადში შეაკეთებენ ქარხნებს, სადაც დაამზადებენ შვრიის ნაღერღს. ვოლგაზე ზეიმით გაიხსნა ალექსანდროვის ხიდი. სახალხო კომისართა საბჭომ გამოსცა დეკრეტი 1868 - 1877 წელში დაბადებულ აქიმების და 1875—1877 წელში დაბადებულ აქიმების თანაშემწეთა და ფერშლების ჯარში გაწვევის შესახებ. სამხედრო რევოლიუციონურმა საბჭომ დაადგინა შესწყვიტოს სავალდებულო სამსახურში გაწვევა.

ბუდაპეშტი, მარ. 31. იმ ტენდენციურ ხმების გამო, რომელიც გავრცელდა მოკავშირეთა ბურჟუაზიულ პრესაში, უნგრეთის ბეჭდვითი ბიურო აცხადებს, რომ არავისთან არავითარი ომი არ არის გამოცხადებული, მ. საბჭოთა უნგრეთი ცდილობს ყველა მეზობელ ქვეყნებთან მეგობრული კავშირი დაიჭიროს.

ლიონი, მარ. 30. საზავო კონფერენციამ გადასწყვიტა დანციგი არ გადასცეს პოლონეთს, რადგან გერმანია ენერგიულ პროტესტს აცხადებს.

პარიზი, მარ. 30. განახლდა მოლაპარაკება დროებითი ზავის ჩამოსაგდებათ პოლონეთსა და უკრაინის შორის.

ბუდაპეშტი, მარ. 30. ფინანსთა სახალხო კომისარმა ბრძანება გასცა შესწყვიტონ უნგრეთის კუპონების განაღდება.

სტოკჰოლმი, მარ. 29. რკინის გზელთა კონფერენციამ მთავრობას განუცხადა, რომ იმ შემთხვევაში, თუ რკინის გზელთა მოთხოვნილებამ არ დააკმაყოფილებენ, მთელ რკინის გზაზე გაფიცვა გამოცხადდება.

ჰელსინფორსი, მარტის 29. შვეციის მთავრობაში უთანხმოებაა.

ნაუენი, მარტის 30. ავსტრიაში დაადგინეს, რომ ყოფილ გამსბურგის სამეფო სახლის წევრებმა თუ არ განაცხადეს რესპუბლიკისადმი ერთგულობა, უნდა განდევნილ იქნან ავსტრიის საზღვრებიდან.

ლიონი, მარტის 30. საფრანგეთის მოთხოვნილებამ საზავო კონფერენციას საშუალება მოუსპო გამოსავალი ნახოს. მთელი კვირის თათბირმა უნაყოფოთ ჩაიარა. ფრანგები მოითხოვენ მთელ საარის ოლქს, სანამ გერმანელები ვალს არ გადაიხდიან.

პეტროგრადი. მარტის 31. უნგრეთიდან საგარეო საქმეთა კომისარი ბელა კუნი რადიოთი აუწყებს მესამე ინტერნაციონალის აღმასრულებელ კომიტეტის თავმჯდომარეს ზინოვიევს, რომ 3 დღის შემდეგ უნგრეთის კომისართა საბჭო გამოაქვეყნებს დეკრეტს ყველა მიწების ნაციონალიზაციას და სახელმწიფო ვალების გაუქმების შესახებ. უნგრეთის ბოლშევიკთა ყრილობა, რომელსაც ორ კვირაში მოიწვევენ, გადასწყვიტეს თუ რა სახელი უწოდოს პარტიას. ეჭვი არაა, რომ პარტიას ეწოლება კომუნისტური რადგან ასე გადასწყვიტა მოსკოვის ყრილობამ ტ ძალა უფლება მოიცვა. წითელი ჯარის შედგენა უნგრეთში რუსეთის მუშების და სამხედრო ტყვეების დახმარებით, ენერგიულათ სწარმოებს. არჩევნები საბჭოში სწარმოებს კონსტიტუციის საფუძველზე, ისე როგორც საბჭოთა რუსეთში. თითქმის ყოველ სოფელშია საბჭო. ჩვენი საგარეო პოლიტიკა იგივეა რაც რუსეთში. ავსტრიელი მუშები ჩვენ გვითანაგრძნობენ, მაგრამ მათი ბელადები განსაკუთრებით ბაუერი, ფრიცი, და ადლერი სამარცხვინო პოლიტიკას აწარმოებენ.

გერმანული პრესა

დოქტორი გახსე

ტორნის ობერ-ბურგომისტრს დოქტორ გასსეს ცენტრალურმა მთავრობამ დაავალა მონაწილეობა მიიღოს წინასწარ ზავის მოლაპარაკებაში.

გერმანია და გალლერის არმია

დროებითი ზავის შეკვრის დღიდან 1918 წლ. ნოემბრის 11-დან დასავლეთ პრუსიაში, პოზნანსა და დანციგის მდგომარეობა შეიცვალა. დანციგში პოლონეთის ჯარის გადმოსხმის გამო მომხდარი ამბები საფრთხეში აგდებს წესიერებას. არ არის იმის გარანტია, რომ პოლონური უმცირესობა წყნარად იქნება, თუ გალერის ჯარი დანციგში გადმოსხეს. გერმანიის მთავრობას მოსდის ცნობები მრავალგან გამართულ დემონსტრაციების და პროტესტების განცხადების შესახებ, რის გამოც უნდა ვიფიქროთ, რომ გერმანელთა უმრავლესობა დიდ წინააღმდეგობას გაუწევს პოლონელთა აგრესიულ მოქმედებას. ამ ჟამათ სრული სიწყნარეა, მაგრამ თუ ეხლანდელ მდგომარეობაში ჯარის გადმოსხმამ სისხლის ღვრა გამოიწვია, საფრთხეში ჩავარდება გერმანიის ალმოსავლეთი ფრონტი, რომელსაც რუსეთის ბოლშევიზმისგანაც საფრთხე მოელის. გერმანიის მცირე რიცხოვან ძალას, რომელიც რუსეთის საბჭოთა ჯარს აჩერებს, ზურგითაც მტერი. ამნაირათ ორ ცეცხლს შუა მომწყვდეული. ამ შემთხვევაში დასავლეთ პრუსიისა და პოზნანისკენ გ[illegible] იხსნება. საკითხის დაბეჯითებით გ[illegible] მოკვლევის შემდეგ გერმანიის მთ[illegible] რობა აცხადებს, რომ მას არ შეუ[illegible] ლია იკისროს პასუხის მგებლობა [illegible] ზომებისა, რომლებიც სამოქალ[illegible] ომს შესაძლებლათ ხდიან. პირი[illegible] გერმანიის მთავრობა, როგორც წ[illegible] მზათაა ყოველ მხრივ ხელი შეუ[illegible] გალერის ჯარის გადმოსხმას შტ[illegible] ში, კენისბერგში, ნემელში, ან [illegible] ვაში და მით დაეხმაროს მო[illegible] რეებს მათი მიზნების მიღწევაში [illegible] მანიის მთავრობა სრულიად გ[illegible] ვით აცხადებს, რომ მზათა[illegible] შეუწყოს გალერის ჯარის გა[illegible] და პოლონეთში გაგზავნის [illegible] ბას.

ომითა და მოკავშირეთა მიერ ბლოკადით გამოწვეულმა შიმშილმა მძიმე მდგომარეობაში ჩააყენა გერმანიის მცხოვრებნი, განსაკუთრებით, მოზარდი თაობა. 1914 წ. ახალ დაბადებულთა ჯანსაღობა სწრაფათ ეცემა. ამნაირათ, 1915 წ. ექვსი კვირის ბავშვები 26 პროც. ნორმაზე ნაკლებს იწონიდენ, ამ ჟამათ კი უკვე 47 პროც. ნაკლებს იწონიან. უწინ ძვირათ იყო შემთხვევა, რომ 6 კვირამდე ბავშვი 6 გირვანქაზე ნაკლები ყოფილიყო, ამ ჟამათ კი ასეთი ავათმყოფი ბავშვები 15 შეადგენენ.

რეიტ. სააგ. ცნობები

გენ. მანუენი.

საფრანგეთის რეინის ჯარის სარდალი გენ. მანუენი პარიზს გაიწვიეს. ფიქრობენ, რომ ეს გამოიწვია სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპაში მომხდარამ ამბებმა.—„დეილი მეილი“ იუწყება პრესა რწმენას გამოსთქვამს, რომ გენ. მაჟენმა „ესპანიის შავი არმია“ შეჰქმნა და ბრწყინვალე გამარჯვება მოიპოვა ომის დროს. მოკავშირეთა შორის მას დიდი სახელი აქვს. მას დავალებული აქვს ეაირთიანოს მოკავშირეთა გაბნეული არმია, რ[illegible] ლიც ეხლა პირდაპირ შეეჯახა [illegible] შევიკებს. „ტაიმსი“ იუწყება, [illegible] ზომებს იღებენ გენ. ჰოლნის [illegible] ზავნათ.

გერმანიის უარი დანციგში პ[illegible] ნეთის ჯარის გაშვებაში და მო[illegible] შირენი.

გერმანიამ უარი განაცხადა დროებითი ზავის იმ პირობების შესრულებაზე რომლითაც გერმანია მოვალე იყო ნება დაერთო, რომ მოკავშირეთა ჯარი დანციგში გადმოსულიყო და რკინის გზით ჯარი პოლონეთისკენ გაეშვა. აშკარაა, რომ მოკავშირეებს არ შეუძლიათ შეურიგდენ დროებითი ზავის რომელიმე პირობის გერმანიის მიერ შეუსრულებლობას. თუ გერმანიამ შემდეგშიც ასე განაგრძო, მოკავშირენი იძულებულ იქნებიან გადამწყვეტი ეკონომიური და სამხედრო ზომები მიიღონ. როგორც სჩანს

ჩვენი გაზეთის კანტორასთან დაარსდა საქართველოს „რედაქციის ფონდი“ [illegible]

დაეხმარეთ ფონდის გაძლიერებას.

ასეთი ტაქტიკა დანცინგზე პოლონეთის ეშელონების გავლის შემდეგია. ეშვობენ, რომ თვით გერმანელებს არ განუცხადებიათ, რომ დანცინგი გამოუსადეგარია ჯარის გადმოსასხმელათ და ლიბავა და კენიგსბერგი საუკეთესოა ამ მიზნისთვისო. საბჭომ ეს საკითხი განიხილა. მოკავშირეებმა გადაწყვიტეს ბოლო მოუღონ ასეთ სისულელეებს და ეს აუწყონ გერმანელებს სპაში ან სხვაგან. „ტაიმსი“ განაგრძობს; გერმანიის ხმა მაღლა წუხილი რომ ზავის პირობები, რომელსაც ეხლა პარიზში იმუშავებენ ძალიან მძიმეა, არავითარ გავლენას არ მოახდენს კონფერენციაზე, როგორც დაბეჯითებით იკვლევენ საშუალებას გერმანიაში წესიერების აღსადგენათ.

ასეთი პოლიტიკის წარმოება კონფერენციის დროს ზოგიერთი წევრნი მაღალი ჰუმნიტარულ მოსაზრებით ხელმძღვანელობენ, დანარჩენთ კი სახეში აქვთ, რომ გერმანიამ საუკეთესოთ აანაზღაუროს ზარალი. ყველა კი ერთი სურვილით ხელმძღვანელობს: გერმანია დაღუპვას გადაარჩინონ და მთელ მსოფლიოში სიმშვიდე დამყარდეს ხალხთა ლიგა არის ასეთი ტენდენციების შედეგი.

ინგლისური ცნობა ბოლშევიკურ ფრონტებზე.

„დეილი მეილი“ იუწყება აღმოსავლეთში ბოლშევიკურ ფრონტის შესახებ შემდეგს: ადესა. მდგომარეობა კარგია. მოკავშირეთა შავი ზღვის სარდლობას არც ერთ ადგილობრივ გამოსვლებში მონაწილეობა არ მიუღია. უკრაინა. პეტლიურას ჯარი კიევიდან 80 მილზე სდგას საიდანაც ბოლშევიკები შეავიწროვეს. პოლონეთი. პოლონელები სლონიმეს აღმოსავლეთით უტევენ მათ დაიპირეს ბარანოვიჩი, დასავლეთით ძველ პოლონეთის საზღვარის 150 მილზე. ბოლშევიკების უკან დახევა საშუალებას აძლევს მათ [illegible]კრაინას შეუტიონ. ბალტიის მხარეს [illegible]ტონიაში ბოლშევიკებმა გაიმარ[illegible]ს. ჩრდილოეთი რუსეთი. დვინზე [illegible]ში მოელიან სამხედრო მოქმედ[illegible] აღმოსავლეთი რუსეთი. გენერალი [illegible]ია ჯარი ადმირალ კოლჩაკის სა[illegible]ლობით ავიწროვებს მტერს ასი[illegible]ის მანძილზე ოსიდან ზემოკამამდე [illegible]რალ ხანგინის ჯარი სამხრეთით [illegible] შეტევაზე გადავიდა, უფისა[illegible]რკის აღებას შემდეგ ბოლშევი[illegible] დასავლეთით იხევენ. ტაიმსი [illegible]ყება, სასურსათო მინისტრმა ლიპ-

ტრფობა ღამეგული

(ისტორიული რომანი)

34.

მეფეს არამც თუ დაუგვიანდა არტანუჯში წასვლა, სრულებითაც არ გამგზავრებულა ის იქით. სხვა გზას დაადგა ბატონი აშოტ, სრულებით სხვა კვალს. სამეფო საპირიოებამ კი არ გაიწვია იგი ამ ახალ გზაზედ, გულმა გასწია იქით უძლეველი ძალით. ბრძოლის ველზედ მწყობრად და უბრალად შეასრულა განზრახული გეგმა მოქმედებისა, თითქო მის მარჯვენას უც დომელი რამ ძალა ალმძღვანელებდა. აშვიოთებული მისი ნებისყოფა სხვა და ახალ საღვაწოთაგან ისწრაფიდა მაშინვე: ეგონა გახალისებულს, რომ სხვა თვის სახელმწიფო განზრახვებსაც მსწრაფლ შეასრულებდა. გაიარა რამდენიმე დღემ და დასცხრა მისი აფურთქვნილი ნებისყოფა, დაეშვა მისი მკვეთრი მისწრაფება მოქმედებისადმი. იგრძნო, რომ შეუძლებელი იქნებოდა მისთვის ყველაფრის ერთბაშად კეთდება და დასრულდება.

— დრო უნდა, ჩემო ხელმწიფევ, ყველაფერს. აუჩქარებელის გარნა შეუყენებელის ნაბიჯითა ჰბამს სვლა მიზანთა ვანსასახებლად. საპირიოა შესულებული დიდ საქმის შემდეგ დანება, მცირედ ჟამს მაინც ახალ [illegible]ლზედ რონინი: ნებისყოფამ უნდა [illegible]ის დახარჯული ძალა თვისი, მის[illegible]ების იმ ნაკადმა, რომელი აწარ[illegible] საერო თუ სახელმწიფო ძნელ [illegible]ებულობას.

— ალბად ეგრეა! გული აღარ მიმწევს არტანუჯისკენ. იქ ზრუნვა მიმელის საფიქრებელი; იქ ისახება და იზრდება ჩემი ჰაზრი მნიშვნელოვანი: საქართველოს უნდა ჰქონდეს მეორე სატახტო ციხე-ქალაქი ზედ ბიზანტიისა და სახალიფოს საზღვრებზედ, რომ ადვილად მისწვდეს ორივე სამფლობელოს, თვალი ადევნოს მათ მოძრაობას.

— მაშ რას ინებებ ეხლა, ბატონო მეფე? იქნება ამჯობინო, ნადიმი დაიდვა აქვე და განცხრომით განისვენო რამდენიმე დღე. ნახოს მტერმა: ქართველთათვის ზეიმიც ისევე ბუნერივია,

მანმა ჰამბურგის მუშათა საბჭოს წარუდგინა გერმანიის სასურსათო პოლიტიკის ანგარიში. მან სთქვა, რომ ამ ჟამად სპეციალიაცია არაჩვეულებრივათ გაიზარდა. მთავრობა უძლურია ისეთ ქალაქშიც როგორიცაა ჰამბურგი რომელიც მუდამ განთქმული იყო საქმიანობით და ორგანიზაციული ნიჭით. სპეკულიაციამ ყველა კლასები ჩაითრია. სპეკულიაციის წინააღმდეგ ბრძოლას ყოველივე საშუალება უნაყოფოა. სპეკულიაციის შესაწყვეტათ ერთად ერთი საშუალებაა, წარმოებაზე კანტროლის დანიშენა, მაგრამ ლიჰმანის აზრით ეს შეუძლებელია. თუ კანტროლი შეუძლებელია, მაშინ სახელმწიფომ უნდა მოიცადოს, ვიდრე განაწილების საქმე მოწესრიგდებოდეს სხვა სიტყვებით, ვიდრე მოკავშირეთა სურსათი მოვა. გერმანიაში აუარებელი სურსათია, მაგრამ როგორც ყველგან, მთავრობა ვერა სწვდება მას.

კოოპერატ. კავშირში

ამიერ-კავკასიის კოოპერატივთა კავშირის საკუთარი წარმოება: საპნის ქარხანა.

1918 წ. დეკემბერში გამომუშავებულ იქნა 417 ფუთი. მიეცათ კოოპერატივებს 77 ფუთი. 1919 წ. იანვარში გამომუშავებულ იქნა 444 ფუთი. მიეცათ კოოპერატივებს 260 ფუთი. თებერვალში გამომუშავებულ იქნა 342 ფუთი. მეცათ კოოპერატივებს 802 ფუთი. მარტის პირველ ნახევარში გამომუშავებულ იქნა 338 ფუთი. მიეცათ კოოპერატივებს 410 ფუთი. ქარხანას შეუძლიან გაცილებით მეტი საპონი გამოიმუშაოს, მაგრამ საკმარისად არ არის უზრუნველ ყოფილ ნედლი მასალის მხრივ.

სახმობი მასალა

ქარხანამ დაიწყო მუშაობა გასული წლის ბოლოს და ამა წლის იანვრის 15-დის სხვა და სხვა სახით დაამზადა: კომბოსტო 3668 ფუთი. მიეცა კოოპერატივებს 1456 ფუთი. მარმელადი 60 ფუთი. მიეცა კოოპერატივებს 17 ფუთი. ვაშლის პიურე 74 ფუთი. მიეცა კოოპერატივებს 71 ფუთი.

ძეხვის ქარხანა.

1918 წ. დეკემბერში გამოიმუშავა ძეხვი და სხვა 193 ფუთი. 1919 წ. იანვარში გამოიმუშავა ძეხვი და სხვა 261 ფუთი.

ქონის შესახებ

სავაჭრო აგენტი პერელმანი გაიგ-

ზედშეწყობილი, როგორც ბრძოლა მედგარი, გრიგალივით მკვირცხლად მოქმედი.

— შრომის შემდეგ, მართალი ხარ, ჰშვენის ზეიმი. გარნა არა ჰხამს ძლეული მტრის მეტად დამცირება. მებრძოლი ფერხთ-ქვეშ არის დღეს განრთხმული და ჩვენი ვალია და დიდსულოვნად მოვეპყროთ იმას. უნდა შევუსმბუქოთ ტვირთი დამდაბლებისა. დიდძალი ტყვეა ჩვენს ხელთ, ბევრი წარჩინებული და არ ეგების ზე-აღვავლინონ ხმა მხიარული, როცა ისინი სისხლის ცრემლითა სტირიან. თანაგრძნობით მიუსამძიმროთ ძნელი დღე. ჩვენც ბევრი გვყავს დაღუპული.

— ეგრე ემჯობინება!

— მეფე მაინც ბრძანებს, განცხრომა შეგვშვენის და ნადიმი გარდავიხადოთო.

— დიახ! დავიდვათ ნადიმი შესაბამი, მაგრამ სხვაგან. მემკვიდრე წამოსულა აფხაზეთიდან. დიდის პატივით გამოუსტუმრებიათ, დიდკაცთა თანხლებით. წავიდეთ, შევხვდეთ; იქ განვიხაროთ.

— მშვენიერი დაწყობილება!

— იქიდან წავალ ხერთვისს. ვინა ხულებ ბიზანტიელ ელჩებს. გულხმიერად კი დაჰხვდი დესპანებს, ვეზირო; ფრიად გამოცდილნი არიან ბერძენნი და გულჩახვეულნი.

— რომ მაჯობონ, ჩემი თავი შემძულდება.

— როდის ინებებ წაბრძანებას, რომ განკარგულება მოვახდინო, დავსძრა ლაშქარი?

— დაფიქრდა მეფე. მდუმარებდა. კრიალოსანი შეუჩერდა ხელში. აღარ მარცვლიდა ქარვას. გაჩუმდნენ კარისკაცნი, რომ არ შეეყენებინათ მის ფიქრთა დენა. გადისო აშოტმა შუბლზედ ხელი და ბრძანა:

— აჰყარეთ ჯარი. ერთი რაზმი, ცოტა, მაგრამ საუკეთესო დავლით და ტყვეებით გაისტუმრეთ მემკვიდრის შესაგებებლად. დანარჩენი ყოველივე ხერთვისავე გაგზავნეთ სასახლეში. ზედმეტი ლაშქარი გაანთავისუფლეთ! მიხედონ თავიანთ ოჯახს და სახლკარს.

— შენა, ბატონო?

ზავნა რუსეთში საპნის სარხნისთვის ქონის შესასყიდათ.

კავშირში ჩარიცხვა.

ყვირილის რაიონული კავშირი ჩაირიცხა ამიერ კავკასიის კოოპერატივთა კავშირის წევრთა რიცხვში 15 მარტიდან.

ფართლეულობის განაწილება

გამგეობამ გაანაწილა რაიონულ კავშირების შორის მთელი ფართლეულობა, რომელიც მას ჰქონდა.

საექსპორტო ტექნიკური კომისია

გამგეობასთან შესდგა საექსპორტო-ტექნიკური კომისია, რომელმაც უნდა გადასინჯოს საკითხი საწარმოო დაწესებულებათა დაარსების შესახებ. კომისიაში შედიან: ი. ზ. ქურდიანი, ლ. ნ. დიასამიძე, ც. ა. ზურაბიანი, კ. მ. ამირეჯიბი, კომისიის მდივნად მოწვეულია ი. ი. ჟორდანია.

უმუშევართათვის

უმუშევართა სასარგებლოდ გამგეობამ გადასდო ათასი მანეთი.

კოოპერატ. რეგისტრაციის შესახებ.

გამგეობამ აღძრა შუამდგომლობა დამფუძნებელ კრებასთან, რათა კოოპერატივთა რეგისტრაციის ვადა გაგრძელდეს კიდევ 6 თვეს, მანამ მის მიერ ახალი კოოპერატიული კანონი არ იქნება გამოცემული.

საკონსერვო ქარხნის საკითხი

გამგეობამ 20 მარტს მოისმინა ბერიტაშვილის მოხსენება საკონსერვო ქარხნის გახსნის შესახებ. საკითხის გადაწყვეტა შემდეგი კრებისათვის გადაიდო.

ძვირფას აღმზრდელის, იოსეგ ოსხელის ხსოვნას

გონების თვალნი პირველად მან ამიხილა. არა ერთსა და ორ ასეულ ჰაბუკს განუცდია თავის-თავზე ოსტატს აღმზრდელის ასეთი სასწაული. ვინც მოიგონებს წარსულ საქართველოს არც ისე შორეულ სახეს მისთვის სხვა შარავანდედით მოსილი წარდგება ეს პიროვნება. მან შეჰქმნა თვისი ბუდე, რომელიც არსებულ პირობებს არ ეგუებოდა, მაღლა დაჰყურებდა, სადაც გაისმოდა ენა ქართული, სადაც ქართველი ჰაბუკი თავისუფლად გრძნობდა თავს. იგი ბოროტი იყო, თავის ბარტყების მოყვარული, მტრისთვის საშიში, ლახვარის დამცემი. მაშინ საქართველო არ საქართველობდა, მაგრამ ქართულ გიმნაზიის მოსწავლე ახალგაზდა კი ამ მიზნის მისაღწევად

— მე ისევ იმ გზით გავემართები, რომლით წამოველი. მშვენიერი სანადიროები ყოფილა იქით. მაშინ არ მეცალა, ეხლა შევიჯერებ გულს. მემკვიდრეც შემეყრება გზაზედ. ერთად წამოვალთ სასახლისაკენ.

— ნუ ინებებ მცირე ამალით წაბრძანებას, ხიფათი არ შეგემთხვეთ: მტერს ძლეულს მაინც არ სძინავს.

— მართალს ამბობ! სიფრთხილეს თავი არ ასტკივა. თუმცა არც ძალიან საშიშია: შეძრწუნებული მტერი გვიან ღა მოიკრებს უნარს მოქმედებისას.

დაასკვნა მეფემ დაბრუნება წინანდელი გზით, მცირე ამალით, ამ გზის არჩევის მიზეზი ის არ იყო, რომელიც იმან დაასახელა: ნადირთა მუსრვა აღარ ეხალისებოდა კაცთა მუსვრით დაღლილ მის მარჯვენას. აფხაზეთით მომავალ შვილის და აფხაზთა დესპანის გზაზედ შეხვედრა შეუფერებელი იყო მისთვის: მეფე. არ მისწურაგდა გზას იქამდინ, რომ შეჰგებებოდა მომავალი თუნდაც შემთხვევით. ბოლო ადგილი მისის წინსვლისა სოფელი ქვაყრილი იყო ერუშეთში, სად ომად მომავალმა დაისვენა მცირედ ჟამს პაატას სახლში. იქ დაბმულიყო ვაჟკაცის გული, შუქურის სარტყლით დაბორკილიყო. ეს აზრი მაშინ მოუვიდა აშოტს, როდესაც ძვირფასი ფარდული ასწია მაღლა და მზის შუქზედ გახედა მარგალიტებს. სამკაულით დამშვენებული შუქურის გულ-მკერდი ცხადად წარმოუდგა მას, ძლიერ მკაფიოდ. ერთს ხანს გოჰარი ისე უძრავად შერჩა მას ხელში. სულით გადატაცებულ იქმნა იგი შუქურისას, მისი გონების თვალი ხარბად დაჰმზერდა მოკრთალებით ამოკვეთილ საყელოს ქალის ტალავარისას, საიდან ოდნივ მზეობდა სპეტაკი მკერდი კდემამოსილი. მაშინ, წამოსვლისას, ვაჟკაცის თვალი წამს შეჩერდა ამოპრიალი გულისპირის კუწუბებზედ. შეუძლებელი იყო მეტის ხნით შეეყენებინა ხედვის ისრისა: ქმარი გვერდს ეჯდა ქალს, საშიში იყო შეენიშნა სხვის თვალი მსურველი თვის მეუღლის თუნდ საყელოზედ. ქალმა მაინც იგრძნო აშოტის თვალთაგან ნაკვესთა კრთობა და უნებლიეთ ხელი შეახო გულის ქინ-

იტანჯოდა. ქართული სული აქ ღვიოდა ჩამქრალად მოჩვენებულ გამომყურე კერაზე. აქ იყო ერთობა სულიერი და ფიზიკური. ამ სასწავლებელმა ჩვენ მოგვცა მთლიანი, გაჟორებული სული, რადგან ჩვენ მოვხვედით იქ, სადაც სული თავს უცხოდ არა გრძნობდა. ბევრი ქართველი მოღვაწე შეკავშირებულია სულით ამ სასწავლებელთან და მის განვითარებას ერში ამ სასწავლებელში ყოფნას თავისი საპატიო ადგილი უჭირავს. კარი სინათლისა ღია იყო ყველა მაძიებლისათვის და ამ ტაძარს კარგად უდგა იგი—მედგარი მცველი. სამშობლოს სიკეთის მიზნით გამსჭვალული მასწავლებელთა კრებულს სათავეში ედგა იგი—უზადო პიროვნება. რომ დიადი პიროვნება იყო იგი, სჩანს იქედანაც, რომ საზოგადოებრივი მოვლენების ფასეულობა მისი სახელით განიზომებოდა.

თუ თქვენ ეძებდით მასში ქართველს, იგი ასეთი იყო თვისი ხალისიანობით, კეთილობით, თავაზიანობით. თუ თქვენ ეძებდით მასში ევროპიელს—იგი ასეთი იყო თვისი ცოდნა-გამოცდილებით, ხასიათის სიმტკიცით, გარეგნობით, სულიერი მისწრაფებით.

მისი მოყვარე—ყოველთვის მისი მათაყვანებელი რჩებოდა. მისი მტერი—ყოველთვის მისი პატივისმცემელი იყო.

მისი მოწაფე—იყო ღარიბი, მაგრამ იდეით გატაცებული სამშობლოს თავისუფლების მონატრული, ჭეშმარიტების მაძიებელი. ყოველივე ამას მისი პიროვნება ჰქმნიდა. დაუვიწყარია მისი მხატვრული კითხვა, მისი საუბარი და მოგონებები. ბევრმა აქედან დაიწყო თვისი შეგნებული ცხოვრება. მან ბევრს დაკლაკნილ გზას მისცა სწორეი—გამართული მსვლელობა. მას უყვარდა პესტალოცი—იგი ჩვენთვის პესტალოცზე უფრო ძვირფასი იყო.

ვსტირით დღეს მის დაკარგვას, მაგრამ მისი ხატება ჩვენ გულში მხოლოდ ჩვენთან ერთად გაჰქრება.

შ. დგებუაძე.

ფეიგრალეთ სგრალო ცხენები

ჯარის ნაწილების უფროსების საყურადღებოდ

ოთხი წლის განუწყვეტელ ომმა სრულიად მოსპო და ამოწყვიტა ჩვენში ცხენები. ძნელად მოიპოვება დღეს მხარე ისე ღარიბი ცხენებით, როგორც საქართველო. აღარც ის ცხე-

ძისთავს, რომ გაემაგრებინა ის, თუ მეტად მოჰფონებოდა კაბის საყელო. ეხლა აშოტმა ის ხელიც ცხადად დაინახა, სპეტაკ ხორცსხმული პაწაწა ხელი, შაქრისაგან ნაქანდაკები მოგრძო თითები. წამიერი იყო ეს ჩვენება, მაგრამ ისეთი ძლიერი, რომ მიჰხარა თვისკენ ნებისყოფა ბუმბერაზისა. დაასკვნა მეფემ მსწრაფლ შესდგომოდა შუქურის გზასა.

— რას იტყვი, ვეზირო, მეფემ თუ ფეხი დასდგა რომელსამე ოჯახში და მიიღო იქ პატივი შესაფერი, ხომ შეჰშვენის სიკეთით აღნიშნოს შემთხვევა?

— ოლონდაც რომ შეჰშვენის! აუცილებელიც არის ეგ, ბატონო მეფე.

— აუცილებელია! მოგეხსენება, რა ძვირფასად აღინიშნა ის ადგილი, სად ღმერთი ეჩვენა მოსეს. მეფეც ღვთის სახეა ქვეყანაზედ. კარგად აღარ მახსოვს თითონ სიტყვები, ხუცესს ეხსომება.

— „და იხილეს, სადა იგი იდგა უფალი ღმერთი. და ქვეშე ფეხთა მისთა, ვითარცა ქმნილი მდნარისა ქვისაგან საპფირონისა და ხილვა მისი, ვით სამყაროსი ცისა წმიდისა“.

— კარგად მომაგონე, მამაო! მიამა სიტყვა.

— გამოცდილი კაცი ხარ, ჩაკვირვებული და ესეც მითხარ, რადა ხდება: დიდ განსაცდელში გონების თვალთ წინ ელვისა გვარად გამოკრთებიან სურათები გარდავლილ ცხოვრებიდან, ბევრჯერ ისეთები, რომლებსაც არავითარი კავშირი არა აქვთ განსაცდელთან?

— ნამდვილად შეგვინიშნავს! ეყოფილვარ განწირულებაში და საბედისწერო წამს გარდამშლია თვალთ წინ შემთხვევები წარსულიდგან. საამო ჩვენებებიც. არ ვიცი რად. მხოლოდ დავსძენ: ის ძვირფასი სურათები უძვირფასესნი შექმნილან ჩემთვის შემდეგ.

— მისთვის მომწონხარ, რომ შენი სიტყვაში ბევრჯერ ვკითხულობ განცდას ჩემის სულისას.

ვასილ ბარნოვი.

(გაგრძელება იქნება).

ნები დაგვრჩნენ, რომლებიც აქ რუსებმა დაგვიტს. ჩვენი დაუდევრობით და მოუვლელობით თითქმის ყველა ცხენები დაიხოცნენ. ვინ არ იცის, რომ დღეს ჩვენი ჯარის ნაწილები და გვარდია დიდ გაჭირვებას განიცდის უცხენობით, ამაზე ლაპარაკი მეტიც არის, მაგრამ სამწუხაროთ ამას ყურადღებას არავინ აქცევს. თუ ცხენების მოვლას და შენახვას მეტი ყურადღება არ მიაქციეს ჯირის ნაწილების უფროსებმა, დარწმუნდით, რომ ჩქარა სრულებით უცხენებოთ დავრჩებით. ისეთი მოპყრობა ცხენებისადმი, როგორც დღეს ჩვენი ჯარის კაცები ეპყრობიან ყოვლად შეუწყნარებელია. ჩვენი ცხენების თბილისის ქუჩებზე ჯირითობას და მარულას ყველა შეამჩნევს. ყოველ წუთში ჰხედავ ქუჩაში ჯარის კაცები, ოფიცრები და სამხედრო მოხელეები სხედან გაძვალტყავებულ ცხენებზე და ისე მიერეკებიან თითქოს მარულა იყოს გამართული.

საჯდომ ცხენებს თავი დავანებოთ, ყოველ ნაბიჯზე შეხვდებით ქუჩაში შებმულ „ფურგუნებს“, რომლებსაც ჯარის კაცები ოთხ-ამოღებული მიაპენებენ. ძველად ჯარის კაცებს სასტიკად ჰქონდათ აღკრძალული და კიდევაც სჯიდენ, თუ ქუჩაში ცარიელ ეტლის ანუ „ფურგუნს“ ჩქარა წაიყვანდნენ და დღეს კი ამას ყურადღებას არავინ აქცევს. ვინც ოლღას ქუჩაზე სცხოვრობს მათ არა ერთხელ ეშნებათ შემჩნეული, რომ ჩვენი არტილერისტები, რომლებიც საბურთალოზე დგანან ყველას აჭარბებენ ცხენების წვალებაში. ამ ქუჩიდან დილით ადრე იწყება ცხენებისა და შებმული „ფურგუნების“ ჯირითი და საღამომდის არ სწყდება. დაქანცული და ოფლში გაწურული ცხენებისათვის ცოდვით ველარ შეგიხედნიათ. რამოდენიმე თვე იდგნენ ჩვენში გერმანელები, რომლებთაც საუკეთესო ცხენები ჰყავდათ, მოვიდნენ ეხლა ინგლისელები, რომლებსაც კიდევ უფრო კარგი ცხენები ჰყავთ, აბა თუ შეგიმჩნევიათ გერმანელი ან ინგლინელი სამხედრო პირები, რომ ქუჩებში ქვებზე ცხენებსა და

შებმულ „ფურგუნებს“ [illegible] მათგან მაინც [illegible]

შეიბრალეთ უენო საქონელი, მიიღეთ ზომები მოისპოს ქუჩებში უთავბოლოთ ცხენების ჯირითი.

ავ. აბესაძე

კორესპონდენცია

სამუხრანო

რამდენადაც დუშეთის მაზრა სხვა მაზრებთან სკოლებით და სხვა კულტურულ დაწესებულებით ჩამორჩენილია, იმდენათ წვრილი საკრედიტო დაწესებულებით და მომხმარებელი საზოგადოებით იგი მათზე მათლა სდგას. სამწუხაროდ მეტად გახშირდა მათი ძარცვა. ჯერ ისევ წარსული წლის ნოემბერში სოფელ მეადისჯვრის საკრედიტო საზოგადოებას ესტუმრენ ღამის რაინდები და რადგან ადგილობრივ ვერ მოახერხეს ოცდაათ ფუთიანი რკინის ყუთის გატეხა ამიტომ ცხენის ურემში შეაბეს და იმით გაიტანეს სოფ, გარედ და იქ ჩინთის ტყეში გასტეხეს და ცარიელები დარჩნენ, მხოლოდ გაბრაზებულებმა ყველა შიგ შენახული საბუთებ მოსპეს.

მარტის პირველში, ისევე ის ბატონები ეწვივნენ სოფელ ძალისის მომხმარებელ საზოგადოებას, რომელიც მოთავსებულია სოფლის შუა გულში. წაიღეს რაც კი რამ იყო შიგ: ნავთი, წუმწუმა, შაქარი, თხილი, მარილი, საცვლები. ერთი სიტყვით სულ დაცარიელეს, ხოლო როგორღაც რამდენიმე საქალმე შოლტი დარჩენოდათ კუთხეში. სულ კი რვაას თუმნამდის. წაღება არ იკმარეს და სოფლის დასამცირებლათ ერთი პერანგი და მისი ამხანახი შენობაზედ მაღლა გაფინეს.

ხალხმა პირველად ამასაც გულიცვად შეხედა, მაგრამ ბოლოს დაიწყეს ძიება და მგონი, რომ ქურდები კიდეცა ჩნდებიან, თუმცა მათ ამოსაჩენათ, სულ მართალი პირნი დასაჯეს.

სოფლებში ძალიან გახშირდა ხორბლისა და ბზის პარვაც, რაზედაც ქურდებს სასტიკად სჯიან.

აქაური

მატარებლების მიმოსვლა

11 თებერვლიდან.

მატარებლები თბილისიდან ფოთში:

მ. № 1 სასწრაფო საღ. 7 საათ. 30 წ.
ხაშურიდან — ღამ. 10 ს. 52 წ.
შორაპნიდან — ღამ. 1 ს. 34 წ.
სამტრედიიდან—ღამ. 3 ს. 50 წ.
ფოთში — დილის 5 ს. 50 წ.
პლაცკარტის ფასი ყველა ვაგონში 20 მ.

მ. № 3 საფოსტო დილის 10 ს. 30 წ.
ხაშურიდან —დღის 3 ს. 08 წ.
შორაპნიდან—საღამოს 6 ს.
სამტრედიიდან—საღ. 8 ს. 34 წ.
ფოთში — ღამის 10 ს. 43 წ.
პლაცკარტის ფასი ყველა ვაგონში 10 მ.

მ. № 9 სამგზავრო ქუთაისამდე.
საღამოს 10 საათ. 30 წ.
ქუთაისში მივა დილ. 7 ს. 21 წ.
პლაცკარტის ფასი ყველა ვაგონში 5 მ.

მ. № 19 სამგზავრო ბორჯომამდე.
დღის 3 საათზე 30 წ.
გორიდან —საღამოს 6 ს. 30 წ.
ბორჯომში მივა საღ. 9 ს. 27 წ.
პლაცკარტის ფასი ყველა ვაგონში 5 მ.

მ. № 4 საფოსტო ბაქომდე.
ღამის 1 საათზე 10 წ.

მ. № 8 სამგზავრო განჯამდე:
დღის 3 საათზე 35 წ.

მ. № 6 სასწრაფო საღ.—9 ს. ბაქომდე. პლაცკარტის ფასი ბაქომდე 1 კლ. 60 მ., 2 კლ. 40 მ., 3 კლ. 20 მ.

ყარსიხკენ — ერევანში

მ. № 4 საფოსტო —დღის 1 ს. 40 წ.

თბილისში მომავალი მატარებლები.

ფოთიდან — თბილისში.

მ. № 2 სასწრაფო—დილ. 9 ს. 41 წ.
ფოთიდან გამოვა საღ. 11 ს.

მ. № 4 საფოსტო საღ. 8 ს. ფოთიდან გამოვა დალის 7 საათ. 40 წ.

მ. 12 ქუთაისიდან:
დილის 8 ს. 15 წ. ქუთაისიდან გამოვა საღ. 10 საათ. 33 წ.

მ. № 20 ბორჯომიდან
დილის 7 ს. 20 წ. ბორჯომიდან გამოვა ღამ. 12 ს. 46 წ.

ბ ა ქ ო დ ა ნ

მ. № 3 საფოსტო დღის 4 ს. 30 წ.
მ. № 5 სასწრაფო დილის 7 ს.
მ. № 7 სამგ. განჯიდან დილ. 8 ს. 30 წ.
მ. № 5 პლაცკარტიანია; პლაცკარტის ფასი 1 კლ. 60 მ., 2 კლ. 40 მან., 3 კლ. 20 მ.

ნახიჩევანიდან და ყარსიდან

მ. № 3 საფოსტო—დილ. 11 ს. 30 წ.
ამათ გარდა კვირა უქმე დღეებში.

თბილისსა და მცხეთის შუა

იქნება შემდეგი მატარებ. მიმოსვლა.

მ. № 61 თბილისიდან
დილის 7 ს. 37 წ.

მ. № 63 დღის 3 ს.

მცხეთიდან მოდის

მ. № 62 დილის 11 ს. 10 წ.
მ. № 64 საღამოს 7 ს. 20 წ.

მედიცინის დოქტორი ბერლინის უნივერსიტეტისა

გ. გ. მეგრაგიანცი

შინაგანი ავადმყოფობა, ქალ-ქისა და გულისა. იღებს ახალ რენტგენის—ელექტრო-წამლობის კაბინეტში, გასინჯვა და წამლობა X-ს სხივებით დიდი სალენოიდი და არსენვალის ტოკით ფილტვებიზ, გულის და სხვა შინაგანი ავადმყოფობისათვის. ღარიბებს უფასოთ. ყოველ დღე დილის 9—1 საათამდე და საღამოს 5—8 საათამდე ბებუთოვის ქ. № 23, ტელეფონი 24—1 7—92.

ხამკურნალო კაბინეთი ექიმის

ალექსანდრა დავითის ქალ.

კეკილიასი

ეღებს კანისა, ვენერიულის და სიფილისით ავადმყოფებს (914-ს და 606-ს შეშხაპუნება). ავადმყოფთა მიღება დილის 10 საათ. 11 საათ. და საღამოს 4 საათ. 6 საათ. მიხეილის პროსპექტი № 116, სასტუმრო „ნოე“ს პირდაპირ, ტელეფონი 14—28.

მედიცინის ექიმი

ე. ა. მ ო ნ ს ა

ნერვიული, შინაგანი და საბავშვო სნეულებანი. მკურნალობა ელექტრონით, სიმსუქნის მკურნალობა ბერგონიეს აპარატით, საღსრების მკურნალობა ლინდემანის აპარატით; ფსიხოტერაპია, ჰიპნოზი. მიღება 10 ნახ. ს. დღ. საღამოს 6—7 ს. ყოველდღე, კვირის და ხუთშაბათის საღამოს გარდა. მიხეილის პროსპ. № 111. ტელეფონი 13—42.

50—2119—20

სტამბა კოდანდარისა, გიბოვის ზვარაკი № 4.